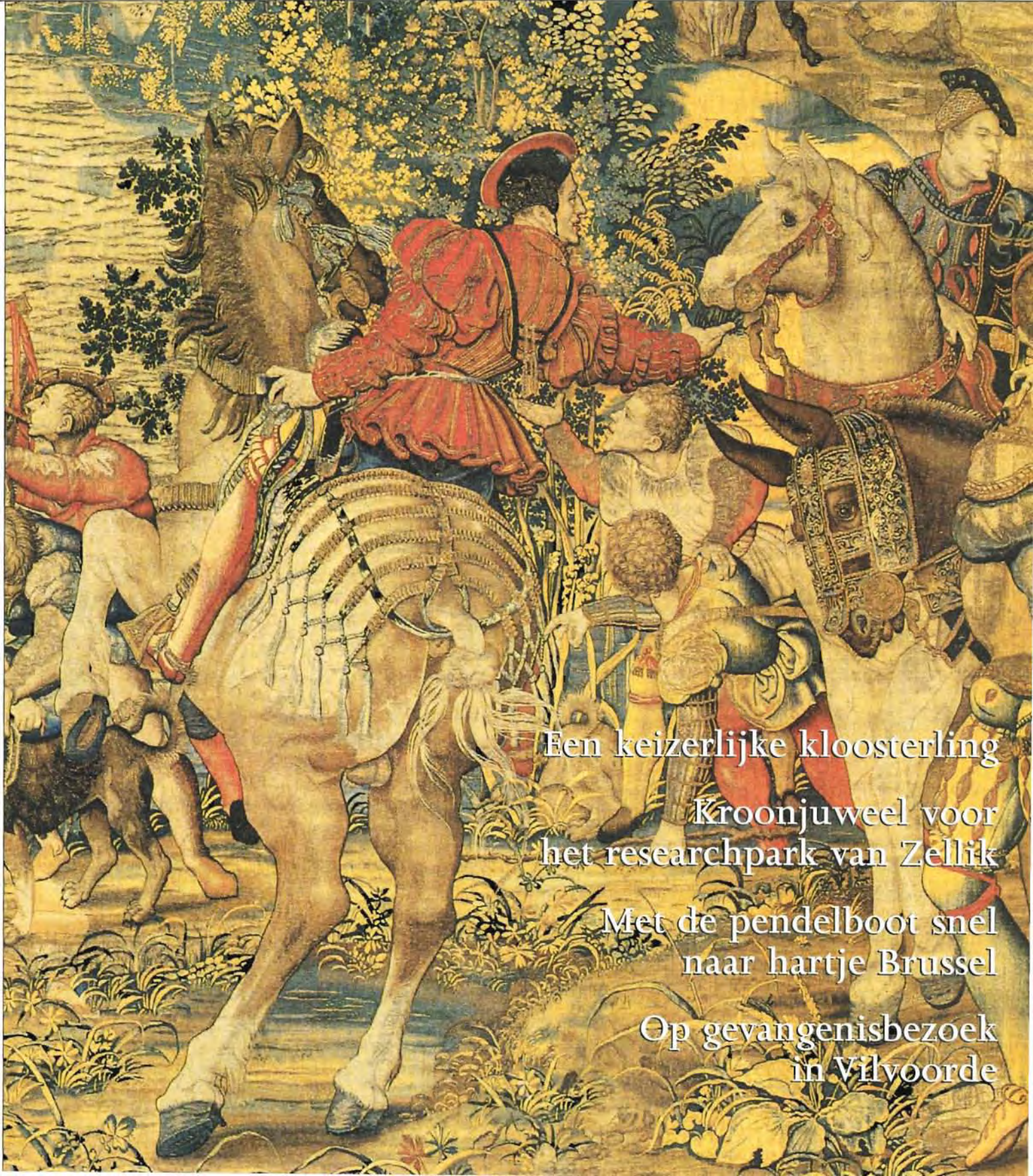

NOVEMBER 2001 Jaargang 5 nr. 10

RandKrant

M A A N D B L A D

VOOR DE BEWONERS VAN DE VLAAMSE RAND

Een keizerlijke kloosterling

Kroonjuweel voor
het researchpark van Zellik

Met de pendelboot snel
naar hartje Brussel

Op gevangenisbezoek
in Vilvoorde

Overheden van het vroegere hertogdom Brabant schrijven geschiedenis

Het gezegde dat 'traagheid grote dingen past', slaat zeker op het project tot het schrijven van een overzichtsgeschiedenis van het hertogdom Brabant. Vijf jaar geleden, tijdens een colloquium in 's Hertogenbosch, lanceerde de toenmalige gouverneur van Waals-Brabant Valmy Féaux de idee en pas vorige maand volgde de officiële aankondiging dat alles in kannen en kruiken is (vooral inzake financiering), zodat de historici aan de slag kunnen.

Over goed een jaar, begin 2003, hoopt de Belgisch-Nederlandse Stichting 'Colloquium De Brabantse Stad', die met de opdracht belast werd, haar prestigieus werkstuk voor te stellen. Het zal dan bijna anderhalve eeuw geleden zijn dat de Leuvense hoogleraar, kanunnik J.B. David, zijn Brabantse geschiedenis publiceerde. Sindsdien moesten deelgeschiedenissen de historische honger stillen.

Wederzijdse bevruchting

Na de voorstelling van het project wuifde gouverneur Lodewijk De Witte van Vlaams-Brabant de opmerking weg als zouden de organisatoren slechts een zwangerschap van een boek hebben aangekondigd; hij had het liever over de aankondiging van een 'wederzijdse bevruchting'. Die uitspraak verradt veel over de moeizame 'conceptie' van het project, zoals ook professor dr. Raymond van Uytven, de voorzitter van 'Colloquium De Brabantse Stad' en spilfiguur van het project aanstipt. 'Als historicus besef ik hoe beladen het begrip is, maar hier aarzel ik niet te spreken van een 'historisch' initiatief. Volgens mij is het de eerste keer dat zoveel officiële instanties tot een hechte en georganiseerde samenwerking zijn overgegaan', aldus Van Uytven. Wie het project dan schragen? De overheden op het grondgebied van het vroegere hertogdom Brabant hebben de handen in elkaar geslagen: de provinciebesturen van Noord-Brabant, Antwerpen, Vlaams-Brabant, Waals-Brabant plus de besturen van de Vlaamse Gemeenschapscommissie van het Brussels Hoofdstedelijk Gewest en van de Communauté française Wallonie-Bruxelles (Franse Gemeenschap). 'Dat was niet evident', merkt professor Van Uytven afgemeten op, blij nochtans dat het licht op groen

is gezet. Elders stipt een ingewijde aan dat de Franse Gemeenschapscommissie (Cocof) van Brussel geen interesse betoonde en er enige druk nodig was om de Franse Gemeenschap over de brug te krijgen.

Dertig specialisten

Over de werkwijze merkt professor Van Uytven op dat een vijfkoppige redactie, waarvan hij de voorzitter is, waakt over inhoud en timing. 'Het gaat om specialisten in hun deelgebied, zowel Nederlanders, Vlamingen en Franstaligen. Zij zullen niet alleen zelf bijdragen schrijven, maar ook teksten van anderen desgevallend stroomlijnen. In totaal zullen zo'n 30 specialisten van diverse disciplines aan het project meewerken. Het werk zal een overzicht geven van de geschiedenis van wat eens het hertogdom Brabant was vanaf de eerste vermelding tot begin 21ste eeuw, hoewel de geschiedenis van Noord en Zuid vanaf de 17de eeuw apart is verlopen. Omdat we een geschiedenis schrijven waar niet alleen een rijksgrens

maar ook een taal- en cultuurgrens doorloopt en omdat we werken met meerdere auteurs, zal het extra aandacht vragen om er een wetenschappelijk verantwoord en coherent geheel van te maken', zo wijst professor Van Uytven op voor de hand liggende valkuilen.

Voor het project hebben de zes subsidiërende overheden samen ruim 182.000 euro voorzien. Het moet uitmonden in een boekwerk van 600 blz. op groot formaat in een linnen band, met een oplage van 8.000 exemplaren (5.000 Nederlandstalige en 3.000 Franstalige). De uitgeverij Waanders uit het Nederlandse Zwolle die een reputatie hoog te houden heeft, zorgt voor de technische afwerking.

Johan Cuppens

'Het is de eerste keer dat zoveel officiële instanties tot een hechte en georganiseerde samenwerking zijn overgegaan'

FOTO: PATRICK DE SPIEGELAERE

Une initiative historique

Il y a cinq ans a été évoqué le projet de rédiger une histoire générale du Duché de Brabant. Une fondation belgo-néerlandaise espère pouvoir présenter, dans un an environ, son prestigieux ouvrage. C'est la première fois qu'un tel nombre d'instances officielles nouent une collaboration d'une telle ampleur: cette dernière réunira en effet toutes les autorités établies sur le territoire de l'ancien duché de Brabant: les administrations provinciales du Noord-Brabant, d'Anvers, du Brabant Flamand, du Brabant wallon et les autorités de la Commission de la Communauté flamande de la Région de Bruxelles-Capitale ainsi que de la Communauté française Wallonie-Bruxelles.

FOTO: PATRICE DE SPIEGELAERE

■ Zwitsers maken kruis over Sabena. (kop in De Morgen)

■ Dit is nu al de tweede keer dat ze afgesloten overeenkomsten naast zich neer leggen en liegen. Eerst weigerden ze ondanks een contract de meerderheid te nemen in Sabena en nu komen ze een investeringsverplichting met na. Ik ben razend. Ze hebben een heel scenario uitgedokterd om hun verplichtingen tegenover Sabena te ontlopen. (minister van Overheidsbedrijven Rik Daems (VLD) in De Morgen)

- Tot drie keer toe hebben de Zwitsers zich niet gehouden aan een formeel contract. Hiervoor zullen zij rekenschap moeten afleggen. (Fred Chaffart, voorzitter van de raad van bestuur van Sabena in Het Nieuwsblad)
- Ook in de periode voor Swissair heeft de Sabena-directie zware fouten gemaakt. Jaar na jaar werden de verliezen gecompenseerd met overheidsgeld. Men heeft de maatschappij nooit echt geherstructureerd, voorbereid op en aangepast aan de geliberaliseerde markt. (professor Rigas Doganis, docent aan de luchtvaartfaculteit van de Britse Cranfield University in De Morgen)
- Wij begrijpen niet waarom de Belgische staat zo weinig controle heeft uitgeoefend op wat hier allemaal gebeurde, op de contracten die werden afgesloten en op het beheer. (een personeelslid van Sabena in De Morgen)
- Het zijn niet de Zwitsers die Sabena nekken. Het is het complete mismanagement van beide firma's dat ervoor zorgt dat ze mogelijk beide verdwijnen. (lezer Ivan Colman in De Standaard)
- De parlementsleden die Sabena in het oog houden, zijn te tellen op de vingers van één hand. En dat is vreemd, want de overheid is meerderheidsaandeelhouder van de luchtvaartmaatschappij. Miljarden belastinggeld stromen ernaartoe. (senator Jacques D'Hooghe (CD&V) in Knack)
- Als Sabena verdwijnt is België het enige EU-land zonder luchtvaart. Dat kan toch niet. (een personeelslid van Sabena in Het Nieuwsblad)

■ Er moet in België een luchtvaartmaatschappij blijven bestaan. Anders zal Zaventem degraderen tot een bushalte. (CD&V-kamerfractieleider Yves Leterme in De Morgen)

■ In Europa is hooguit plaats voor vier grote luchtvaartmaatschappijen, waarbij zeker Lufthansa, British Airways en Air France (...). Voor bedrijven als Sabena, KLM, Swissair en Aer Lingus is er in Europa geen plaats meer. Binnen vijf jaar zijn ze allemaal verdwenen. (Michael O'Leary, topman van Ryanair in De Financieel-Economische Tijd)

■ Sabena moet alle kansen krijgen om te kunnen overleven. Een duurzame oplossing, dat hebben wij nodig. (burgemeester Francis Vermeiren van Zaventem (VLD) in Het Nieuwsblad)

■ Ik vlieg altijd Sabena, voel me er op mijn gemak zoals ik thuis mijn pantoffels aantrek. Dé Sabena zoals die nu nog bestaat zal echter niet overleven. Maar ik ben er van overtuigd dat een ander Sabena herborren kan worden. (kamenoorzitter Herman De Coo (VLD) in Het Nieuwsblad)

■ Louter uit technisch of financieel oogpunt heeft ons land geen eigen luchtvaartmaatschappij nodig. Economie is echter meer dan rationaliteit alleen. Het zou het imago van België geen goed doen als ons land een eigen maatschappij moest missen. (NMBS-bestuurder Antoine Muttens in Het Nieuwsblad)

■ Voor ons heeft het geen belang of België al dan niet een nationale luchtvaartmaatschappij heeft, maar de luchthaven heeft wel een maatschappij nodig die hier haar basis heeft. (Pierre Klees, gedelegeerd bestuurder van luchtavenexploitant BIA in De Financieel-Economische Tijd)

■ De luchthaven van Zaventem is belangrijker dan Sabena. De politiek denkt daar kennelijk anders over want de middelen gaan nagenoeg exclusief naar Sabena en niet naar Zaventem. De federale en de Vlaamse regering leggen een betreurenswaardige desinteresse aan de dag als het over Zaventem gaat. (Patrick De Vos, directeur van de Kamer van Handel en Nijverheid van Halle-Vilvoorde in Het Nieuwsblad)

■ Investeren in luchtvaart is niet meer de taak van de staat. Als Sabena gered en afgeslaakt wordt, zal dat dus moeten gebeuren met privékapitaal. (minister van Overheidsbedrijven Rik Daems (VLD) in De Morgen)

Met de pendelboot in 35 minuten naar hartje Brussel 5

200 jaar Vlaams-Brabant in kaart gebracht (3) 8

Een 'kunststuk' om de vrede te waarborgen

FiguranDten 10

In december 2000 legde Roger De Wulf het laatste mandaat neer uit zijn rijk gevulde politieke loopbaan, dat van burgemeester van Machelen, een ambt dat hij maar liefst 18 jaar bekleedde. 'Het is altijd moeilijk om ermee te stoppen, maar het is mooi geweest.'

'De Cirkel' maakt de cirkel waardig rond 12

Allochtonen op de werkvloer (3) 22

Leereilanden binnen het bedrijf reddingsboei voor laaggeschoolden

Dorpsgezichten (3) 26

Op gevangenisbezoek in Vilvoorde

Voor visueel gehandicapten is de Randkrant beschikbaar op cassette. Geïnteresseerden kunnen contact opnemen met het Atelier Helen Keller, tel. 02/466 94 40 of met de redactie.

EN OOK NOG

VAN ASSE TOT ZAVENTEM 6

ZONDER OMWEGEN 24 • VAN HUIZEN EN TUINEN 25

RESTAURANDt 28 • GASTENBOEK 32

COLOFON

Randkrant verschijnt maandelijks op 145.000 exemplaren en is een initiatief van vzw Informatie Vlaamse Rand.

Hoofdredactie: Henry Coenjaarts

Eindredactie: Geneviève Ostyn

Vormgeving: Mega.L.Una, Brussel

Druk: A. De Cuyper-Robberecht, Zele

REDACTIEADRES:

Paardenmarktstraat 48, 3080 Tervuren

tel 02 767 57 89, fax 02 767 57 86, randkrant@pl.be

Verantwoordelijke uitgever: Henry Coenjaarts,

Paardenmarktstraat 48, 3080 Tervuren

VAN HOREN ZEGGEN

Een kroonjuweel voor het researchpark van Zellik

Het Researchpark van Zellik is aan uitbreiding toe. Een van de toonaangevende bedrijven, zowel in omvang als in technologische kennis, is Sait-Stento, specialist in communicatie op de professionele markt. De a.s. verhuizing van dit bedrijf brengt een paar duizend mensen naar Zellik.

Het Belgisch-Noorse bedrijf Sait-Stento betreft dit najaar een heel nieuwe vestiging in het Researchpark van de Assese deelgemeente Zellik, geprangd tussen de Ring in Groot-Bijgaarden, de Pontbeeklaan en de spoorweg Brussel-Aalst. De zone is erg in trek, maar blijft voorbehouden voor bedrijven met researchactiviteiten. In dat plaatje past Sait-Stento wonderwel.

Conjunctuurgevoelig

De onderneming is gespecialiseerd in levering van systemen en toepassingen op de markt van de professionele draadloze communicatie en kabelcommunicatie. Ze maakte voorspoedige maar ook woelige jaren mee. Het bedrijf beleefde na de fusie tussen Sait-Radio Holland en het Noorse Stento ASA meerdere herstructureringen, maar stelde organisatorisch recent orde op zaken waarbij verlieslatende afdelingen werden afgestoten.

Important new acquisition for Zellik Research Park

The Zellik research park - a deelgemeente (borough) of Asse - is very much in vogue, but it's reserved exclusively for the use of companies with research activities. One such company is Sait-Stento, which specializes in communications for the professional market. Now Sait-Stento is moving to Zellik from its current base in Ukkel. The move by the Belgo-Norwegian company will bring a couple of thousand more people to the borough. The ultra-modern steel structure of the company's new premises should serve as a very effective showcase for the young and dynamic image that Sait-Stento seeks to present.

FOTO: PASCAL VIGNIENON

De zeer moderne staalconstructie moet dienen als uithangbord voor het jonge en dynamische imago dat Sait-Stento nastreeft

De verwachtingen voor 2001 waren, in tegenstelling tot het vorige moeilijke jaar, hoog gespannen. Tot de economie begon te slabakken. Daarbovenop kwam 11 september; de wereldwijde gevolgen van de terroristische aanslagen in de Verenigde Staten konden niet uitblijven, zeker niet in een conjunctuurgevoelige sector als de telecom. Voor het derde kwartaal verwachtte Sait-Stento minder goede resultaten, dat was al in de zomer duidelijk. Voor het vierde kwartaal waren de verwachtingen aanvankelijk positief, maar die zullen nu in negatieve zin moeten worden bijgesteld, zo wordt gevreesd.

Modelproject

En toch staat dit jaar voor Sait-Stento in het teken van een heel andere uitdaging: een fonkelnieuwe vestiging. Het bedrijf liet in ijtempo een nieuw hoofdkwartier optrekken in Zellik, omdat de vestiging aan de Ruisbroekse-

steenweg in Ukkel niet meer voldeed. De nieuwbouw beslaat 5.000 vierkante meter en kost ruim een kwart miljard frank. De Ukkelse vestiging was weliswaar meer dan 20.000 vierkante meter groot, maar de verouderde kantoren en magazijnen zijn niet meer nodig. Naast de ultra korte bouwtijd van nauwelijks een jaar valt vooral de formule op die gekozen werd voor de nieuwe hoofdzetel. Sait-Stento liet de concrete realisatie over aan de bouw-firma. Het gaat om een modelproject van de in industriebouw gespecialiseerde groep Gijbels uit het Limburgse Opglabbeek. Genre sleutel-op-de-deur, maar dan voor een bedrijf, zeg maar. De zeer moderne staalconstructie moet dienen als uithangbord voor het jonge en dynamische imago dat Sait-Stento nastreeft.

Groei-pool

Het Researchpark in Zellik sluit in dat opzicht mooi aan bij de Brusselse ICT-Valley, de groei-pool voor Informa-tie- en Communicatietechnologie die zich uitstrekt tot het Pajottenland en waar Agoria, de sector van de telecom in Brussel en omgeving, zo sterk in geloof-t. Sait-Stento geeft alvast de aanzet.

Chris van Geyte

Met de pendelboot in 35 minuten naar hartje Brussel

De NV Zeekanaal sleutelt in samenwerking met de busdiensten van De Lijn aan een uniek experiment. Vanaf maart volgend jaar kunnen pendelaars vanuit Zemst en Vilvoorde de boot nemen naar het Sainctelette plein in het centrum van Brussel. Tijdens de piekuren in de ochtend en 's avonds zullen er twee boten varen met elk tachtig zitplaatsen.

'Vlaanderen slijt stilaan helemaal dicht. Een van de alternatieven is het transport over het water', benadrukt administrator-generaal Leo Clinckers van de NV Zeekanaal. 'Elke auto en vrachtwagen die we van de weg kunnen halen betekent een pluspunt voor de mobiliteit. Het experiment met de pendelboot is enig in Vlaanderen. We beginnen ermee zonder uitgebreide of voorafgaandelijke studies en we gaan volgend jaar meteen proefondervindelijk aan de slag.'

Snelle boot

De NV Zeekanaal sloot inmiddels een overeenkomst af met de eigenaar van de boten voor een periode van zes maanden. 'Het dagelijks beheer is in handen van De Lijn, die het initiatief ziet als een aanvulling op het bestaande openbaar vervoer met de trein, tram en bus', aldus Leo Clinckers. Passagiers van de pendelboot zullen kunnen opstappen aan de Sluis in Zemst en ter hoogte van de kliniek in Vilvoorde. Op basis van enkele proefritten die werden gemaakt kunnen we de reizigers de garantie geven dat de boot over dat traject sneller is dan de bus of een combinatie van andere vormen van vervoer. Van Zemst tot het Sainctelette plein in het centrum van Brussel doet de boot er precies 35 minuten over. Bovendien is een reis per boot toch vrij apart en heeft het water altijd iets romantisch. We onderzoeken ook of de passagiers met de fiets op de boot kunnen.'

Goederen over het water

'Met dit proefproject mikken we op passagiers uit de rand die in kantoren of bedrijven werken in de buurt van het Sainctelette plein, of die na een overstap op de tram of metro in het centrum van Brussel snel op hun bestemming zijn', verduidelijkt Leo Clinckers. De Lijn zal een bus inleggen vanuit Boom over Tisselt die de pendelaars naar de opstapplaats brengt

'We kunnen de reizigers de garantie geven dat de boot sneller is dan de bus of een combinatie van andere vormen van vervoer'

aan de Sluis in Zemst. Na zes maanden evalueren we het gebruik van de pendelboot en beslissen we over de voortzetting of bijsturing van deze vervoerswijze. Het experiment staat onder auspiciën van Vlaams Minister van Mobiliteit Steve Stevaert die een fer-

vente voorstander is van milieuvriendelijk transport over het water, niet alleen van pendelaars, maar vooral ook van goederen. Niet ten onrechte, want via het zeekanaal Antwerpen Brussel Charleroi werden vorig jaar 9,3 miljoen ton goederen getransporteerd, wat overeen komt met 470.000 volgeladen weg-reuzen van 20 ton. Als die hoeveelheid goederen ook nog over de weg had moeten worden vervoerd, dan zou daarvoor een nieuwe snelweg nodig zijn geweest. Via het zeekanaal kan volgens Leo Clinckers gemakkelijk zo'n 13 tot 18 miljoen ton goederen worden vervoerd. Dat is dus bijna een verdubbeling van het huidige vervoer. De meer dan 1000 kilometer bevaarbare waterwegen die Vlaanderen rijk is, zijn dan ook een belangrijk element om de bestaande mobiliteitsproblemen te helpen verminderen.

Gerard Hautekeur

Meer informatie over de pendelboot: NV Zeekanaal, dienst marketing en promotie, Oostdijk 110, 2830 Willebroek, tel. 03-886 80 86 of fax 03-866 43 40

To Brussels city centre - by boat!

Ferry company NV Zeekanaal is collaborating with the bus services of De Lijn on a unique experiment: from March next year commuters from Zemst and Vilvoorde will be able to reach the heart of Brussels by boat. During the rush hours NV Zeekanaal will be running two eighty-seater vessels. 'We can guarantee passengers that taking the boat will be faster than either the bus or a combination of others forms of transport', says Leo Clinckers, NV Zeekanaal's administrator-general.

MEISE

222 oude foto's

Rasechte Meisenaar Jef De Cuyper heeft een fotoboek samengesteld over de geschiedenis van Meise van 1851 tot de fusie van de gemeenten in 1976. Het boek dat als titel 'Meise, onder de toren van Sint-Martinus' meekreeg, schetst aan de hand van 222 oude foto's de geschiedenis van Meise. 'De gewone man in de straat en in het verenigingsleven is het uitgangspunt

van mijn boek', vertelt auteur Jef De Cuyper. 'Het unieke aan het boek is dat het een massa namen bevat van de personen die op de foto's staan. Dat is

niet evident als je weet dat sommige foto's 150 jaar oud zijn.' De foto's in het boek worden begeleid door korte, luchtige tekstjes en zijn thematisch gerangschikt. 'Ik heb me voor dit boek moeten beperken tot de parochie Meise. De zeven andere parochies komen niet aan bod, maar dat zal ik goedmaken. Eén ding is dus zeker: ik heb nog een heleboel werk..', aldus Jef

De Cuyper. 'Meise, onder de kerktoren van Sint-Martinus' is verkrijgbaar in de boekhandel van Meise en kost 1.100 frank. Meer info: 02/269 38 82. **TD**

VILVOORDE

Volwaardige jeugddienst

De stad Vilvoorde krijgt een volwaardige jeugddienst. De maatregelen kaderen in het Jeugdwerkbeleidsplan van de stad voor 2002-2004. 'De jeugddienst zal onafhankelijk worden. Nu is die dienst nog een onderdeel van de dienst Cultuur en daardoor ook niet voldoende bekend bij de jongeren', verduidelijkt Schepen van Jeugd Anneliese Simoens. Bedoeling is de jeugddienst onder te brengen in een aparte, 'jeugdvriendelijke' locatie. 'Momenteel werken op de jeugddienst twee consulenten. Zij krijgen versterking van twee jongeren-

werkers van de preventiedienst en een jeugdwelzijnscoördinator. Al deze maatregelen moeten ertoe leiden dat de Vilvoordse jeugddienst een volwaardige dienst wordt waar jongeren voor de meest uiteenlopende zaken terecht kunnen', aldus Anneliese Simoens. De Vilvoordse jeugdraad reageert alvast enthousiast op de plannen. 'Hopelijk vinden de jongeren van de stad in de toekomst beter hun weg naar de jeugddienst. De dienst zelf doet alvast de nodige inspanningen om dichter bij hen te staan', zegt Anneliese Simoens. **TD**

DILBEEK

Europees diploma

De Raad van Europa heeft aan de gemeente Dilbeek een Europees diploma uitgereikt. Dilbeek krijgt het diploma voor de inspanningen die de gemeente levert op Europees vlak. 'De werkgroep rond Europa organiseert elk jaar een Europese feestdag. Dat is intussen al zestien keer gebeurd en het feest kan altijd op veel belangstelling rekenen', vertelt Elke Zelderloo, schepen van Europese Zaken. Dilbeek was trouwens een van de eerste gemeenten die een schepen voor Europese Zaken had. 'Bedoeling is de inwoners te sensibiliseren over Europa en de Europese thema's. Zo verstrekten de gemeente een tijdje geleden aan de scholen een onderwijspakket over de Europese

materie en dat werd heel enthousiast onthaald. Dergelijke initiatieven willen we zeker herhalen', aldus Elke Zelderloo. Dilbeek is de enige Belgische gemeente die één van de 35 Euro-diploma's in de wacht sleepte. 'De volgende stap is een erevlag en een ereplaque en daar gaan we de komende jaren resoluut voor!', besluit de enthousiaste schepen. **TD**

Elke Zelderloo

ZENNE, ZUUN EN ZONIËN

Landschapsanimator

Het Regionaal Landschap Zenne, Zuun en Zoniën heeft een landschapsanimator aangesteld. Uitverkorene is Leen Seynaeve (27) uit Sijsele. 'Mijn taak bestaat er onder meer in gemeenten of privé-eigenaars te begeleiden en de landschapszorg uit te breiden buiten de beschermde landschappen', legt Leen Seynaeve uit. 'De landschapsanimator moet ook een aanspreekpunt zijn voor mensen die informatie en advies zoeken over landschapszorg'. Het hoofdproject van Leen Seynaeve voor de komende maanden is het opstellen van een inventaris van de buurt- en

voetwegen in de streek tussen Zenne en Zoniën. 'Ik vind dit een heel fascinerende regio', vertelt Leen Seynaeve. 'Het contrast tussen echt landelijke gebieden als het Pajottenland en verstedelijkte gebieden intrigeert me. De landschapsbeleving is hier heel intens en daarom wil ik mijn steentje bijdragen tot actieve landschapszorg'. U kunt Leen Seynaeve bereiken op het adres: Regionaal Landschap Zenne, Zuun en Zoniën, Roggemanskaai 8, 1501 Halle, tel. 02/356 56 56, e-mail: rlzzz@unicall.be

TD

Gratis naar school

Leerlingen van vijf Meisese scholen kunnen sinds dit jaar gratis met de bus naar school. Het gratis busvervoer kwam er op initiatief van de vzw Sport en Recreatie, die onder meer instaat voor de schoolmaaltijden en het schoolbusvervoer in Meise, en heeft veel succes. 'We willen op die manier ons steentje bijdragen om de verkeerschaos aan de schoolpoort in te dijken. Maar dat kan alleen als we de ouders een volwaardig alternatief aanbieden. Ik denk dat we daar met de gratis schoolbus zeker in geslaagd zijn', legt Bruno Baudewyns, voor-

FOTO: PATRICK DE SPIEGELARE

zitter van de vzw Sport en Recreatie, uit. Om ouders even te doen nadenken en hen er toe aan te zetten om hun kinderen met de gratis bus naar school te laten gaan, hangen op de

ruiten van de bus affiches met de slogan 'Wij rijden gratis naar school! U ook?'. 'Heel wat ouders reageren enthousiast op het initiatief',

aldus Bruno Baudewyns, 'en elke dag schrijven nog kinderen in voor het gratis busvervoer'.

TD

MACHELEN

Beaulieu in stroomversnelling

De bouwaanvraag en het restauratiedossier voor het kasteel Beaulieu in Machelen zijn eindelijk ingediend. Hoog tijd want de toestand van het zeventiende eeuwse beschermde kasteel gaat er steeds verder op achteruit. Erfpachthouder nv Beaulieu moet het kasteel opknappen en mag er in ruil een zakelijke bestemming aan geven. In tegenstelling tot de vorige plannen is in het definitieve restauratiedossier geen sprake meer van de omstreden nieuwbouwvleugels. In het domein komt veel groen en een ondergrondse parkeerplaats. Het kasteel zelf

krijgt een grondige opknopbeurt. Het befaamde stucwerk binnenin wordt in de mate van het mogelijke in ere hersteld. Volgens de plannen zal het kasteel Beaulieu niet omgebouwd worden tot louter kantoorruimte maar wel tot een seminariecentrum. De dienst Monumenten & Landschappen heeft alvast een gunstig advies gegeven voor het restauratiedossier. Ook het gemeentebestuur van Machelen is tevreden met de plannen. Nu is het wachten op de nodige vergunningen om aan de slag te kunnen gaan.

TD

BRABANTSE LANDSCHAPPEN IN DE VERF

Het dorpje Barbizon bij Parijs en Fontainebleau groeide vanaf 1848 uit tot pleisterplaats voor talloze schilders. Nadien gingen elders in Europa honderden kunstenaars zich voor korte of lange tijd op 'den buiten' vestigen en bleef het landschap inspirerend werken tot na het einde van de eerste wereldoorlog. In ons land waren al vroeg de Maasvallei, de kustvlakte, de Kempen en het Zoniënwood erg in trek. Maar ook rivieren en plateaus, zoals de streken rond de Schelde en de Leie of de omgeving van Linkebeek en Vorst, het dorpje Machelen en het Rode Klooster van Oudergem werden geliefkoosde pleisterplaatsen. Schilders zoals Rops, Heymans, Hippolyte Boulenger, Frans Courtens en Willem Vogels zijn de dag van vandaag klinkende namen. Maar ook Van Strijdonck, Anna Boch, het echtpaar Rodolphe en Juliette Wijsman, en Art Nouveau pioniers zoals Van de Velde, A.W. Finch en de Nederlander Jan Toorop hebben Brabantse landschappen in de verf gezet.

Wilt u zich wat meer verdiepen in dit genre? In de rand wordt zowel in het museum 'Het Schaakbord' in Tervuren als in de Herman Teirlinckgalerie van Beersel elk jaar een tijdelijke tentoonstelling aan de landschapsschilders gewijd.

Het Schaakbord kreeg trouwens onlangs de vraag om diverse werken uit de permanente collectie ter beschikking te stellen voor een grote internationale overzichtstentoonstelling in Nürnberg.

Machteld de Schryver

FOTO: PATRICK DE SPIEGELARE

Een 'kunststuk' om de vrede te waarborgen

Het boek 'Geuren en Kleuren, een sociaal-economische geschiedenis van Vlaams-Brabant', belicht deze nieuwe provincie vanuit allerlei gezichtspunten. Mede dankzij de vele illustraties is het een 'schoon' werkstuk geworden dat zich niet bezondigt aan bewieroking van de financier van het project - de provincie Vlaams-Brabant - maar veeleer het 'gewroet' van de kleine man op dit stukje van de aardbol nauwgezet in kaart brengt.

Het boek begint met te stellen dat deze provincie niks 'natuurlijks' heeft: de waterwegen doorkruisen de provincie van Zuid naar Noord zodat het voor Halle en Leuven lange tijd makkelijker was contact te hebben met Antwerpen of Mechelen dan met elkaar. Ook landschappelijk is er geen sprake van eenheid maar van liefst zes regio's. Komt daarbij dat het kloppende hart van het Vlaams-Brabantse socio-economische weefsel - het grote Brussel - door de communautaire twistappels uit de provincie is weggesneden. Eén blik op de kaart met het afwezige Brussel leert dat Vlaams-Brabant een 'kunststukje' van menselijke politieke en economische geschiedenis is. Een kunststuk dat nodig was en is om de vrede te behouden.

Drie taalgieden

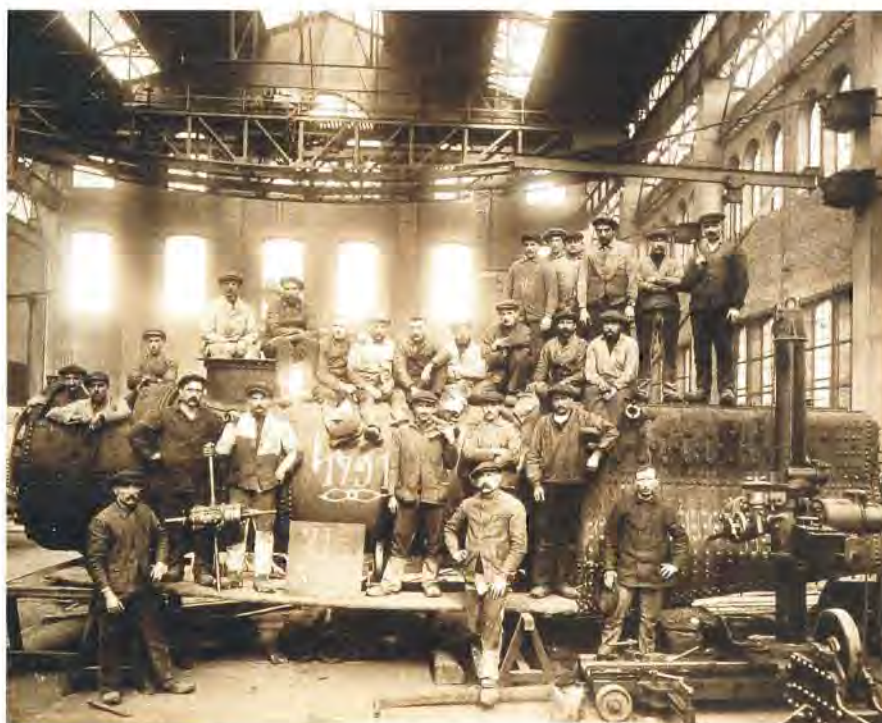
Het waren de Franse veroveraars onder Napoleon die met het Département de la Dyle de provincie Brabant zoals we die tussen 1830 en 1995 zouden kennen voor het eerst op de kaart zetten. Er waren toen drie arrondissementen: Brussel, Leuven en Nijvel. Die structuur kon echter geen stand houden naarmate het verzet groeide tegen de dominantie van het Frans als bestuurstaal en de daarmee samenhangende verfransing van de hoofdstad Brussel en van een steeds uitdeinend randgebied. Maarten Van Dijck en Wim Peeters schetsen de groeiende aandacht van de Vlaamse beweging voor het Brusselse probleem. Ze lijken daarbij en passant toch enig begrip op te brengen voor de extreem-rechtse zwenking van een deel van die beweging door te stellen dat 'Deels door de teleurstelling in de parlementaire democratie een deel van de Vlaamse beweging in de jaren 1930 en 1940-45 in extreem-rechts vaarwater belandde.' Hoe dan ook, als de beweging het daardoor verloren gegane krediet

wat heeft herwonnen, komen de taalwetten van 1962-63 tot stand. Die leggen de taalgrens vast - die Brabant doormidden snijdt - en verdelen ons land in vier taalgieden waarvan er drie in Brabant aanwezig zijn. Nijvel en Leuven behoren evident tot het Franse respectievelijk het Nederlandse taalgied. Het arrondissement Brussel wordt opgesplitst in Halle-Vilvoorde dat eveneens tot het Nederlandse taalgied gaat behoren, en het tweetalige Brussel. Met dit Halle-Vilvoorde en Leuven is de basis gelegd voor de provincie Vlaams-Brabant zoals die na het Sint-Michielsakkoord van 1993 het licht ziet.

Cholera en lemen hutten

Dat Vlaams-Brabant nu het hoogste inkomen van het land heeft, betekent niet dat het hier altijd zo'n vetpot is geweest. De Belgische landbouw gooide weliswaar eeuwenlang hoge ogen in Europa maar in de eerste helft van 19de eeuw zat de sector 'met de beschikbare technologie aan de grenzen van zijn mogelijkheden,' aldus Maarten Van Dijck en Leen Van Molle. 'De sterke bevolkingsgroei veroorzaakte een arbeidsoverschot dat niet nuttig kon worden ingezet in de landbouw en rurale huisnijverheid.'

Schrijft Bart De Keyser: 'De leefomstandigheden van de campagnards waren ronduit zwaar. Uit het kadaster dat kort na 1830 werd voltooid blijkt dat driekwart van de Brabantse bevolking in lemen hutten woonde, in erbarmelijke hygiënische omstandigheden.' Logisch gevolg was dat cholera, dysenterie en tyfus regelmatig toesloegen. In 1831-32 maakte cholera zoveel slachtoffers in Halle dat timmerlieden moesten worden opgevorderd om doodskisten te maken. Door hun isolement leefden boeren goeddeels van wat ze zelf produceerden op hun lap grond, die door de bevolkingsdruk meestal klein was.

Droogenbosch. — Papeterie.

Nieuwe kansen

Er was dus teveel volk op het platteland. In het verleden verdween zo'n 'probleem' doorgaans door ziektes en hongersnood maar in de 19de en 20ste eeuw kwam de unieke sprong die de 'overtollige' mensen kansen zou geven buiten die landbouw: de industrie en veel later de diensteneconomie. In Vlaams-Brabant waren Brussel en de vele transportwegen ernaartoe duidelijk de motor van wat de provincie aan industrialisering zou doormaken. Gemeenten die op de juiste plaats lagen - aan kanalen, wegen of spoorwegen - namen meteen de leidende posities in, en eenmaal zover, is het voor laatkomers bijzonder moeilijk die achterstand nog ongedaan te maken. Halle, Vilvoorde en Leuven - met toen al het brouwen van bier als centraal gegeven - waren duidelijk de koplopers. Zaventem kwam later en bescheidener. De basis voor de Tiense suikerindustrie werd al in de Napoleontische periode gelegd.

Het rode gevaar

Uit de beginnende industrie groeide uiteindelijk ook in Vlaams-Brabant een arbeidersbeweging. Buiten een aantal 'burchten' zoals Vilvoorde of Kessel-Lo hadden de socialisten het echter bijzonder moeilijk om voet aan de grond te krijgen. In menig dorp werden socialistische sprekers op stenen - 'kinderkoppen dik' - of koehoorngeschal onthaald. De katholieken maakten de dorpingen bang voor het rode gevaar. Bovendien woonden de socialisten niet in de dorpen zelf waardoor ze minder voeling hadden met de mensen daar; ook al pendelden die met duizenden van het Brabantse platteland naar de mijnen. 'Mentaal bleven het boeren'. Pogingen om de in de steden succesvolle verbruikerscoöperatieven - de Leuvense socialistische coöperatieve De Proletaar verkocht in 1913 liefst 1.170.399 kg brood - over te plaatsen naar het platteland, botsten eveneens op katholieke weerstand. Een coöperatieve melkerij opgericht in 1897 in Herfelingen hield het maar 10 jaar vol. De katholieke greep op het platteland verklaart mede waarom het ACV het zoveel makkelijker had om zich te vestigen op de meeste plaatsen. De vele boeren werden eveneens vanuit katholieke hoek georganiseerd in de Boerenbond. Die verdedigde de boeren politiek, adviseerde hen, fungeerde als intermediaire handelsschakel en werd de socio-culturele spil van het verenigingsleven in de dorpen. Uiteindelijk zou de landbouw door mechanisering en specialisatie onherkenbaar veranderen.

Internationalisering

De industriële tewerkstelling nam toe tot de jaren zeventig en na de tweede wereldoorlog gingen ook steeds meer mensen in de dienstensector werken. Uiteindelijk zou die dienstensector in Vlaams-Brabant zonder al te veel problemen het verlies aan jobs in de industrie opvangen. Weer speelde Brussel - dat als Europese hoofdstad vele activiteiten aantrok - en het transport erheen in die reconversie een cruciale rol. Deze keer was het echter vooral de luchtvaart die voor een enorme expansie zorgde: Zaventem creëerde op zijn eentje 28000 jobs extra tussen 1979 en 1998. Leuven boemde dankzij de nabijheid van Brussel en de uitstraling

van zijn universiteit die op haar beurt menig kennisbedrijf baarde. Net zoals in de landbouw het teveel aan boeren de pachtprizen destijds omhoog dreef, geldt nu hetzelfde voor bedrijventerreinen en bouwgronden: ze zijn peperduur.

De internationalisering en suburbanisering van het Brusselse stadsgewest - stad plus rand - legde die rand geen windeieren, want hier worden de hoogste inkomens van het land gehaald; Wemmel en Grimbergen bijvoorbeeld staan in de top vijf van de rijkste gemeentes in België.

Toch zien sommige Vlamingen vooral de negatieve aspecten van die evolutie: de verfransing en de sociale verdringing. Maar dat ongenoegen vertaalde zich niet in daden: er werd bijvoorbeeld nooit een ernstig sociaal huisvestingsbeleid gevoerd om de sociale verdringing tegen te gaan. De verfransing, een logische uitvloeisel van het suburbanisatieproces dat alle grote steden meemaakten, ging volop door in de jaren '70, '80 en '90. Desondanks slaagde Vlaanderen erin zijn grondgebied sinds 1963 te behouden, mits toekenning van faciliteiten aan de franstaligen in zes gemeenten. Vanop een afstand bekeken is dat een succes. Desondanks 'rust er zeker in Vlaanderen een sterk taboe op eventuele samenwerking' met het Brusselse gewest, aldus Guy Leemans. Dat is, gezien de sterkte van het huidige Vlaanderen, op zijn minst merkwaardig.

John Vandaele

Geuren en Kleuren, uitgeverij Peeters, Leuven, ong. 400 blz.
Tijdens de tentoonstelling 1.200 frank, daarna 1.600 frank.

Le Brabant flamand, un petit tour de force

'Des goûts et des couleurs, une histoire socio-économique du Brabant flamand': tel est le titre d'un ouvrage nouvellement paru, mais aussi le nom d'une exposition qui se déroule à Louvain jusqu'au 9 décembre prochain. Dans le troisième volet de la série consacrée par RandKrant à ce thème, nous nous penchons sur l'histoire de la naissance de la province - qui n'eut rien d'une sinécure - et sur l'histoire économique et sociale de cette jeune province qui affiche aujourd'hui une belle santé, ce qui n'a certes pas toujours été le cas.

Hij was gemeenteraadslid, provincieraadslid, gedeputeerde, volksvertegenwoordiger, staatssecretaris, federaal minister, gemeenschapsminister, senator én 18 jaar lang burgemeester van Machelen. In december 2000 was Roger De Wulf burgemeester af. Hij werd bij zijn afscheid 'een monument' genoemd. Hoe het voelt om als monument betiteld te worden? 'Ja, ze moeten toch iets zeggen. Ik heb wel het een en ander gerealiseerd, maar binnen een aantal jaren zullen jongeren niet meer weten dat De Wulf 18 jaar burgemeester van Machelen was. Dat is het leven', aldus Roger De Wulf.

RDW Ik ben geboren in Vilvoorde, maar ik woon als sinds mijn tiende in Machelen, ik mag dus wel zeggen dat ik een echte Machelenaar ben. Ik ben in de politiek terechtgekomen via de jeugdbeweging. Het was vlak na de oorlog en alle verenigingen en bewegingen begonnen zich opnieuw te organiseren. Mijn keuze voor de socialistische jeugdbeweging was zeker een bewuste keuze. Niet dat mijn ouders in de politiek zaten, al was mijn vader actief in de vakbeweging, het was eerder een kwestie van vrienden.

Op een bepaald ogenblik moest de secretaris zijn legerdienst doen en vond men niet meteen een vervanger. Toen heb ik het maar gedaan en ik ben het dan ook nog een aantal jaren gebleven. Van de jeugd- naar de volwassenenbeweging was maar een klein stapje en zo ging het maar verder, eerst plaatselijk, dan gewestelijk en vervolgens nationaal.

Middeleeuwse toestanden

RDW In 74 werd ik volksvertegenwoordiger en moest ik ontslag nemen als ambtenaar bij het Rijksinstituut

FOTO PATRIEK DE SPINGELAERE

Roger De Wulf
'Binnenkort weten ze niet meer dat ik 18 jaar burgemeester van Machelen ben geweest'

voor Ziekte- en Invaliditeitsverzekering (Riziv). In 77 zat ik voor het eerst in de regering, de laatste regering Tindemans overigens, als staatssecretaris voor Economische en Sociale Zaken. Het waren moeilijke jaren, maar voor wat mezelf betreft een boeiende leerschool omdat ik heel wat bevoegdheden had -voor al die bevoegdheden zijn er nu zowat vier Vlaamse ministers- zelfs al was ik 'maar' staatssecretaris. Van 79 tot 81 was ik minister van Arbeid en Tewerkstelling, ook een woelige periode. We zaten in volle crisis, er waren grote stakingen en we kampten met een hoge werkloosheid. Om aan die werkloosheid écht iets te doen was de economische situatie té belabberd, we konden alleen naar een paar lapmiddelen grijpen. We hebben in die periode wel iets kunnen veranderen aan het systeem van de uitkeringen, waar ik nu nog blij om ben. Aanvankelijk waren er maar twee categorieën uitkeringsgerechtigden: 'met gezinslast' en 'zonder gezinslast' en daar hebben we een derde categorie, die van de 'alleenstaanden' aan kunnen

toevoegen ondanks grote tegenstand. Nog later -in 1981- werd ik gemeenschapsminister voor Gezondheidsbeleid in de Vlaamse regering. Toen hebben we werk gemaakt van de ziekenhuissector en vooral dan van de modernisering van de psychiatrie. Ik had een aantal van die instellingen bezocht en wat je daar soms zag! Middeleeuwse toestanden. Die vernieuwing is inmiddels doorgevoerd en ik denk dat we vandaag op dat vlak mee aan de top staan in Europa.

In 1983 werd ik burgemeester van Machelen, terwijl ik tegelijk ook nog gemeenschapsminister was. Het grote probleem was toen het vinden van voldoende tijd om die mandaten naar behoren uit te voeren. Ik vraag me nu wel eens af hoe ik dat indertijd gefikst heb, maar ik was natuurlijk veel jonger. Toen ik in 1992 gemeenschapsminister af was, ben ik tot 1995 senator gebleven en daarna vond ik dat het welletjes was geweest.

Of ik het moeilijk vond om er mee te stoppen? Ja, dat is het altijd, maar het was mooi geweest en ik had het ook zo gepland. De laatste jaren waren natuurlijk wat rustiger.

Ik ben overigens altijd actief gebleven in de gemeente, ook toen ik minister was. Ik wilde trouw blijven aan de mensen die mij groot hadden gemaakt.

Nieuwe politieke cultuur?

RDW Het is een groot woord waar weinig inhoud achter zit. Soms zitten er wel eens goede ideeën bij, maar vaak gaat het om het oprakelen van iets wat dertig jaar geleden ook al eens geprobeerd werd. Ik weet het wel, het is niet makkelijk om vernieuwend te zijn en de mentaliteit is inmiddels ook geëvolueerd; het publiek wordt mondiger zoals dat heet en je krijgt meer kritiek en meer contestatie dan vroeger. Als politicus moet je trachten om dat op te vangen en moet je meer dan ooit aandacht schenken aan rand-

fenomenen. Welke randfenomenen? Wel, op het sociale vlak de kwestie werkgevers-werknemers bijvoorbeeld. Een algemene CAO volstaat tegenwoordig niet meer. Een illustratie daarvan was de recente pilotenstaking bij Sabena: één groep tracht zijn problemen op te lossen op de rug van de anderen, zonder ook maar even naar het grotere geheel te kijken. Dat was vroeger niet denkbaar, nu is het bijna standaardprocedure. Het solidariteitsprincipe wordt minder en minder in ere gehouden, terwijl het toch een van de peilers is van de samenleving.

‘Het solidariteitsprincipe wordt minder en minder in ere gehouden, terwijl het toch een van de peilers is van de samenleving’

SPA niet krachtig genoeg

RDW Natuurlijk blijf ik lid van de partij, maar ik ben niet bepaald enthousiast over de nieuwe naam. Een naamsverandering op zich heeft overigens niet veel zin; ik vind het ‘als boodschap’ niet krachtig genoeg. Je krijgt de indruk dat men als volgt redeneert: ‘we moeten iets doen want we liggen niet goed in de kiesmarkt en dus is het nodig om andersdenkenden over te halen om zich bij ons aan te sluiten’. Ik hoor niemand zeggen dat de partij en het gedachtegoed van de partij sterk genoeg zijn om de toekomst voor te bereiden. Nee, het

is allemaal gebaseerd op ‘wij zijn niet sterk genoeg’. Het aantrekken van andere groepen betekent ook dat je toegevingen moet doen en dat leidt tot vervlakking, maar daar bezondigen andere partijen zich ook aan, dat zie ik wel.

Verbroken contacten

RDW Dat politici niet vaak genoeg op café gaan? Dat is zo, in die zin dat politici meer contact moeten hebben met de modale burger. Er is natuurlijk

FOTO: PATRICK DE SPIEGELARE

wel contact -het wordt allemaal sterk overdreven-, maar niet genoeg en daar zijn wij, politici, wellicht zelf verantwoordelijk voor. Door de opeenvolgende maatregelen die men genomen heeft onder de noemer van ‘anticumul’, heeft men zich geïsoleerd van bepaalde bronnen en contacten. Het is zo’n twintig jaar geleden begonnen met het quasi verbod voor nationale verantwoordelijken van de vakbeweging

om in het parlement te zetelen en een toonaangevende rol te spelen in de partij. Zo heeft men voor een groot stuk de contacten met de vakbondsleding verbroken. Dan heeft men in verschillende partijen het verbod ingevoerd om als lokaal mandataris - een schepen of een burgemeester bijvoorbeeld- in een gemeente van een zekere omvang een nationaal mandaat op te nemen. Maar waar vindt het contact met de burger plaats? In het café, op straat en in kantines van sport-

of andere verenigingen. En waar zijn die cafés? In de gemeente. Dus, alweer verbroken contacten. Dat je die verantwoordelijken uit grote steden niet mag terugvinden in het parlement is tegen de logica. Die mensen groeien ‘uit de basis’ en op een bepaald ogenblik zegt men dan: je mag de stem van kiezers niet uitdragen op nationaal vlak omdat je met een té grote basis zit. Dat is te gek om los te lopen.

Hier moet over nagedacht worden. Werden die maatregelen genomen om financiële en machtsmisbruiken te vermijden of om ‘plaats’ te maken, zo van ‘als die daar weg moet dan is er een plaatsje voor mij’?

Niet één van mijn drie kinderen is in de politiek gegaan, maar ik hoef ook niet zonnig een dynastie. Als je ‘goede elementen’ hebt -die vindt je helaas niet zo makkelijk- dan maakt het niet uit of ze een nazaat zijn van een bekend iemand of van een nobele onbekende. Dat is allemaal hetzelfde.

Roger De Wulf: ‘Das Solidaritätsprinzip wird immer weniger in Ehren gehalten’

Roger De Wulf war Mitglied des Gemeinderates, Mitglied des Provinzialrates, Volkvertreter, Föderaler Minister, Gemeinschaftsminister und während 18 Jahren Bürgermeister von Mechelen. Seit Dezember 2000 hat er das Bürgermeisteramt niedergelegt. ‘Ich konnte schon das eine oder andere in die Tat umsetzen, aber bereits in wenigen Jahren werden die Jüngeren nicht mehr wissen, wer ich bin; nun, so ist das Leben’, so Roger De Wulf, der in all den Jahren in der Gemeinde aktiv blieb, auch in seinen Zeiten als Minister. ‘Ich wollte den Menschen treu bleiben, die mich groß gemacht hatten’, so noch der Politiker.

'De Cirkel' maakt de cirkel waardig rond

Dr. Moonen (rechts)

FOTO: PASCAL VIGNERON

12

Sinds juni van dit jaar beschikt de Sint-Jozefkliniek in Vilvoorde over een bescheiden afdeling 'Palliatieve Zorg' voor terminale patiënten. Geen overbodige luxe in de regio zo blijkt uit de wachtlijsten, maar toch liep de oprichting van 'De Cirkel' -zo heet de nieuwe dienst- niet echt van een leien dakje.

In december 1997 vroegen de Sint-Jozefkliniek en het Van Helmontziekenhuis in Vilvoorde -in het kader van een associatieovereenkomst- toestemming aan het ministerie van de Vlaamse Gemeenschap om elk drie van hun bedden om te vormen in palliatieve bedden om zo tot één dienst palliatieve zorg te komen van zes bedden. In mei 1998 wordt deze aanvraag geweigerd, waarop beide Vilvoordse ziekenhuizen een bezwaarschrift indienen. In december van dat jaar geeft de Vlaamse regering dan toch groen licht voor de oprichting van zo'n dienst, hetzij in de Sint-Jozefkliniek, hetzij in het Van Helmontziekenhuis. In januari 1999 doet het Van Helmontziekenhuis afstand van zijn vergunning om palliatieve bedden te installeren. In mei van datzelfde jaar vraagt de Sint-Jozefkliniek aan het ministerie van de Vlaamse Gemeenschap goedkeuring voor het uitbouwen van een palliatieve dienst. Amper twee maanden later, in juli 1999, krijgt de kliniek de gevraagde vergunning en sinds juni van dit jaar is er in de Sint-Jozefkliniek in Vilvoorde een afdeling 'Palliatieve Zorgen' operationeel. Is dat geen heel, heel lange historiek? 'Nee', zegt dr. Moonen, diensthoofd van de nieuwe afdeling. 'Dat is nu eenmaal het logge, Belgische systeem en daar heb ik gewoon mee leren leven'.

In 'De Cirkel' wordt al het mogelijke gedaan om het verblijf van de terminale patiënten zo aangenaam mogelijk te maken

Tussenstation

Zes bedden lijkt weinig, maar in de praktijk is dat niet zo, vindt dr. Moonen. 'Je hebt een aantal palliatieve diensten en ziekenhuizen in het Mechelse, in Brussel en in Halle, maar toch was er in de driehoek Brussel-Halle-Vilvoorde nog behoefte aan bijkomende bedden. Dat blijkt trouwens uit de wachtlijst waar we nu soms al mee zitten. Voor heel wat mensen is onze dienst een tussenstation tussen een ziekenhuisverblijf en een terugkeer naar huis. Het is niet zo dat alle hoop verdwijnt als je hier belandt en dat je als je hier 'binnen' komt de dienst nooit meer verlaat. Patiënten hebben altijd nog hoop; Hoop dat wij iets kunnen doen aan de symptomen, aan de pijn, aan het bijsturen van de behandeling. Die patiënten zijn in hun denken overigens veel verder geëvolueerd dan wij ons kunnen inbeelden. Je kunt je ook niet in hun situatie verplaatsen als je zelf nog lang niet zo ver bent', aldus dr. Moonen.

In de 'De Cirkel', want zo heet de nieuwe palliatieve dienst, wordt al het mogelijke gedaan om het verblijf van de terminale patiënten zo aangenaam mogelijk te maken. Het ziet er allemaal niet zo ziekenhuisachtig uit, terwijl er toch altijd verpleegkundigen en een arts in de buurt zijn.

Middelpunt

'De patiënt is het middelpunt' zo staat het in de brochure waarin de nieuwe dienst wordt voorgesteld. Het lijkt niet meer dan logisch. Waarom moet dit vandaag dan nog zo

benadrukt worden? Liep er misschien wat fout in het verleden?

'Ik denk dat vroeger heel wat mensen alleen stierven of in heel slechte omstandigheden en dat er ook heel veel psychisch en fysisch lijden was waar helemaal niets aan gedaan werd. Vandaar onze naam, De Cirkel. De patiënt staat centraal in die cirkel en wij willen hem omringen. Het is belangrijk dat het taboe rond de dood doorbro-

ken wordt. Dat is al wel gedeeltelijk gebeurd, maar het is nodig dat we er verder aan werken', aldus dr. Moonen die in haar functie van diensthoofd ook instaat voor de 'fondsenwerving'.

'Ja, die fondsen zijn nodig voor de extraatjes -want daarvoor zijn de subsidies niet toereikend- voor een mooiere aankleding, voor activiteiten, voor een bos bloemen, voor een glaasje wijn. Zo houden we bijvoorbeeld met de stedelijke Portaelschool een quasi doorlopende tentoonstelling waarvan de opbrengst naar De Cirkel gaat.'

Geneviève Ostyn

Wie geïnteresseerd is in vrijwilligerswerk kan contact opnemen met Martine Van Beersel (hoofdverpleegkundige), tel. 02-257 56 09.

VAN 5/11 TOT 4/12

RANDUIT

A G E N D A

Riguelle en Hautekiet gaan grootmeester achterna

Hoewel ze vaak actualiteitsprogramma's zoals 'De laatste show' op TV 1 opluisteren, brengen Patrick Riguelle en Jan Hautekiet tijdens hun clubconcerten uitsluitend tijdloze songs. Liever dan oude hitparade-nummers te herkauwen

kiezen ze voor de 'red harmony' van minder bekende ballades. In hun collectief geheugen wemelt het van poëtische teksten die op een melodieuze leest zijn geschoeid. De singer-songwriters, waarop ze voortborduren, blijken verontruste zielen die erop hameren dat liefde en pijn

onlosmakelijk met elkaar verbonden zijn. Drummer Joost Van den Broeck houdt zich niet altijd op de achtergrond, maar legt eveneens gevoelsmatige accenten in deze show. Tijdens de piekmomenten steken deze muzikanten zelfs grootmeesters als Bob

Dylan en John Miles naar de kroon.

LD

Wemmel, GC Zandloper, 8 november, tel. 02-460 73 24

Linkebeek, GC De Moelie, 16 november, tel. 02-380 77 51

Wilkommen, bienvenue, welcome!

Voor de tweede keer organiseert de vzw 'de Rand' een Speakers Corner, een reeks lezingen waarin eminente Vlamingen hun visie geven over de uitdagingen voor Vlaanderen in een Europese context. Deze conferenties zijn in de eerste plaats bestemd voor de 'internationale' randbewoners, maar uiteraard is iedereen welkom. Voertaal van de lezingen is het Nederlands, maar er zijn simultaan vertalingen naar het Engels, Duits en Frans. Thema dit seizoen is -hoe kan het ook anders- het Belgisch voorzitterschap. De eerste spreker is niemand minder dan Patrick Dewael, minister-president van de Vlaamse regering. Hij is op 6 november te gast in Gemeenschapscentrum De Lijsterbes in Kraainem.

Info: 02-456 97 84.

Het jaar volgens Geert Hoste

Met zijn tiende eindejaarsshow bezorgt Geert Hoste u alweer een vrolijk jaaroverzicht.

Grimbergen, CC Strombeek, 16, 17 en 18/11, tel. 02-263 03 43. Daarna tournee door heel Vlaanderen.

PODIUMKUNSTEN

THEATER

ZATERDAG 3 NOV

DILBEEK
CC Westrand 02-466 20 30
Kamerijklaan
Asem door Het Toneelhuis
● 20.30

DONDERDAG 8 NOV

GRIMBERGEN
CC Strombeek 02-263 03 43
Gemeenteplein
Iguanodoons door Bob De Moor
● 20.15

ZATERDAG 10 NOV

OVERIJSE
CC Den Blank 02-687 59 59
Begijnhof 11
Roodkapje door Het Paleis-Theater
Frou Frou
● 20.00

DONDERDAG 15 NOV

DILBEEK
CC Westrand 02-466 20 30
Kamerijklaan
De Koe speelt alles
naar Woody Allen door Cie De Koe
● 20.30

DONDERDAG 15 NOV

GRIMBERGEN
CC Strombeek 02-263 03 43
Gemeenteplein
Racing Slodek door Theater Antigone
● 20.15

ZATERDAG 17 NOV

WEZEMBEEK-OPPEM
GC De Kam 02-731 43 31
Beekstraat 172
Woorden door Mich Walschaerts
(Kommil Foo)
● 20.00

MAANDAG 26 NOV

DILBEEK
CC Westrand 02-466 20 30
Kamerijklaan
Geletterde mensen
door Gerrit Komrij en Kees van Kooten
● 20.30

DONDERDAG 29 NOV

JEZUS-EIK/OVERIJSE
GC De Bosuil 02-657 31 79
Witherendreef 1
Pieter Embrechts en het Famos orkest
'Blazers zonder Bläzers',
muziek en geschrijf
● 20.00

DONDERDAG 29 NOV

VILVOORDE
CC Vilvoorde 02-255 46 90
Bergstraat 1
Woorden, door Mich Walschaerts
● 20.30

HUMOR

VRIJDAG 2 NOV

TERVUREN
CC Papeblok 02-768 03 00
Pastoor Vandesandestraat 15

NIET TE MISSEN

KLASSIEKE MUZIEK

Met Vivaldi op de sensuele toer

Als boegbeeld van de Italiaanse barok componeerde Antonio Vivaldi (1679-1741) bijna 800 werken, voor het merendeel instrumentale werken, maar ook opera's en kerk- en koormuziek. Vivaldi, die in 1703 tot priester werd gewijd, was als vioolleraar, dirigent en componist verbonden aan het Conservatorio dell' Ospedale della Pietà, een van de vier beroemde muziek scholen voor meisjes in Venetië. Vrijwel al zijn composities schreef hij voor dit conservatorium dat onder zijn leiding een grote faam verwierf. Vivaldi legde zich als componist vooral toe op de ontwikkeling van het vioolconcert dat bij hem echt evolueert tot een soloconcert en waarbij hij een belangrijke bijdrage leverde tot de verbetering van de viooltechniek. Heel wat van zijn concerto's zijn sensueel getint. Het ensemble Explorations stelde uit zijn ruime aanbod een avondvullend najaarsprogramma samen. Bij 'Harmonia Mundi' verschenen reeds twee langspelers met celloconcerto's van deze groep. Opmerkelijk is de innoverende bezetting. Cellovirtuoso Roel Dieltiens en basso continuo speler Richte Van der Meer krijgen versterking van klavecijnist Attilio Cremonesi en gitarist Mike Frentross. Christine Busch en Natsumi Wakamatsu nemen de pittige vioolpartijen voor hun rekening. Voor hun fijnzinnige plateninterpretaties werd Explorations reeds gelauwerd met de Franse Diapason d'Or en de Belgische Caeciliaprijs.

LD

Grimbergen, basiliek, vrijdag 30/11 om 20u15.
Tel.02/263 03 43

Pieter Embrechts

Try Out van **Geert Hoste Dwars**
● 20.30

ZATERDAG 3 NOV

OVERIJSE
CC Den Blank 02-687 59 59
Begijnhof 11
Lustobject door Els De Schepper
● 20.30

VRIJDAG 9 NOV

LINKEBEEK
GC De Moelie 02-380 77 51
Sint-Sebastiaansstraat 14
De Neanderthaler (try-out)
door Philippe De Maertelaere
● 20.00

VRIJDAG 9 NOV

TERVUREN

CC Papeblok 02-768 03 00
Pastoor Vansandestraat 15

Artrek
3 Night Stand, Stand-up Comedy
Collectief
● 20.30

16, 17 EN 18 NOV

GRIMBERGEN
CC Strombeek 02-263 03 44
Gemeenteplein
Geert Hoste
● 20.15

ZATERDAG 17 NOV

JEZUS-EIK/OVERIJSE
GC De Bosuil 02-657 31 79
Witherendreef 1
Bonjour Micro, stand-up comedy

DONDERDAG 22 NOV**WEMMEL**

GC De Zandloper 02-460 73 24
Kaasmarkt 75

Jummooh! door Jummo

● 20.00

WOENSDAG 28 NOV**DILBEEK**

CC Westrand 02-466 20 30
Kamerijklaan

Yeah!

Door De Schedelgeboorten & Showband

● 20.30

JEUGDVOORSTELLINGEN**ZONDAG 4 NOV****SINT-GENESIUS-RODE**

GC De Boesdaalhoeve 02-381 14 51
Hoevestraat 67

Halloween, de gruwelijke rijmen van Roald Dahl door Marc Reynaerts

Voor 7-12 jarigen en hun familie

● 15.00

VRIJDAG 9 NOV**DILBEEK**

CC Westrand 02-466 20 30
Kamerijklaan

Othello door Het Gevolg

● 19.30

WOENSDAG 14 NOV**LINKEBEEK**

GC De Moelie 02-380 77 51
Sint-Sebastiaansstraat 14

Anja en Beer door Ilse Terclavers en Wouter Wuyts

Voor 3-8 jarigen

● 14.00

ZATERDAG 17 NOV**VILVOORDE**

CC Het Bolwerk 02-255 46 90
Bolwerkstraat 17

Het zout van zee door Art'Oh!

Voor 4-7 jarigen

● 15.00

ZATERDAG 24 NOV**DILBEEK**

CC Westrand 02-466 20 30

NIET TE MISSEN**TOTAALSPEKTAKEL****Liefde en horror**

Muziek, woord en dans zijn de evenwaardige hoofd-ingredienten van het project 'Een beetje koud/ Speelbal van het lot'. Een groep kunstzinnige jongeren uit Sint-Genesius-Rode borduurt met veel fantasie verder op de heftige 'Carmina Burana' van Carl Orff en op de seizoenswisseling. Ze spelen ongedwongen met de taalelementen zoals met legoblokjes. Uit het verzamelde materiaal ontstaat een ongewone liefdes-geschiedenis, die op het feest van Sint Hubertus (3 november) wordt verteld. De dag daarna vergast Marc Reynaerts het publiek op enkele gruwelijke sprookjes van Roald Dahl. De verhalen hebben een verrassende afloop. De acteur, die zijn sporen verdiende in de Peter Pan-musical van het NTG en ook bedrijvig was bij het Gentse Figurentheater Taptoe, zetelt op een majestueuze gouden koningstroon.

De toehoorders krijgen de kans om hem zijn scepter en zijn kroon afhandig te maken.

LD

Sint-Genesius-Rode, GC Boesdaalhoeve, 3 en 4/11, tel. 02-381 14 51

NIET TE MISSEN**TWO MAN SHOW****Praatvaardige heren uit het noorden**

Gerrit Komrij loopt met zijn hoofd in de wolken. Kees Van Kooten blijft met beide voeten op de grond. Maar ze weten dat hemel en aarde elkaar raken aan de horizon. Wanneer de 'dichter des vaderlands' filosofeert over zijn humeuren en temperamenten geeft de satiricus van het opgedoekte Simplistisch Verbond hem meteen lik op stuk. Hij parodieert kniesoren en betweters tot zijn gesprekspartner hem de mond snoert. Pure poëzie wordt afgewisseld met kneuterige ulevellen of goedkope rijmverzen. De praatvaardige heren doorprikken het cliché van de nuchtere Hollander en in hilarische cursiefjes snuffelen ze aan de menselijke onvolkomenheden. Uiteraard ergeren ze zich aan de luidruchtige telefoonmobiel-tjes en de pulp op televisie. In de besloten ruimte van de theaterzaal luchten ze zonder scrupules hun kwetsbaar hart. Ze nestelen zich gemoedelijk op een bankje en bestoken het publiek zowel met lichtvoetige als met dooernstige beschouwingen. Van Kooten haalt ook herinneringen op aan zijn onlangs overleden moeder. Komrij leest tragische fragmenten uit zijn volgende roman. Er bestaat geen mooiere manier om een herfstdag af te sluiten.

LD

Dilbeek, CC Westrand, maandag 26/11, tel. 02-466 20 30

Kamerijklaan

Sinterklaasshow

door De Band krijgt Kinderen

● 15.00

LITERATUUR**DONDERDAG 22 NOV****ALSEMBERG**

CC De Meent 02-380 23 85
Gemeenveldstraat 24

Literair Café Zenne en Zo

De Dolle Mol en de literaire revolutie in Brussel door Herman J. Claeys

● 20.00

De Dolle Mol

24 EN 25 NOV

KRAAINEM

GC De Lijsterbes 02-721 28 06
Lijsterbessenbomenlaan 6

4e Literair weekend

met Bart Moeyaert en Caroline Deutman

● **20.00** op zaterdag 24 november. Op 25 november kan men van **10 tot 17** uur naar de tweedehands boekenmarkt, om **11** uur is er de lezing 'Toeters, taarten en tarantula's' door Stefan Boonen en Jan De Kinder en om **14.30** brengt Herman Bogaert de monoloog 'Ik, Willem Elsschot'. In de Foyer van De Lijsterbes stelt Rita Van Bilzen haar illustraties - die in jeugdboeken verschenen - tentoon.

MUZIEK

KLASSIEK

DONDERDAG 8 NOV

ALSEMBERG

CC De Meent 02-380 23 85
Gemeenveldstraat 34

Hedendaagse klassieke muziek door het Brussels ensemble Q-02
● **20.30**

DONDERDAG 8 NOV

JEZUS-EIK/OVERIJSE

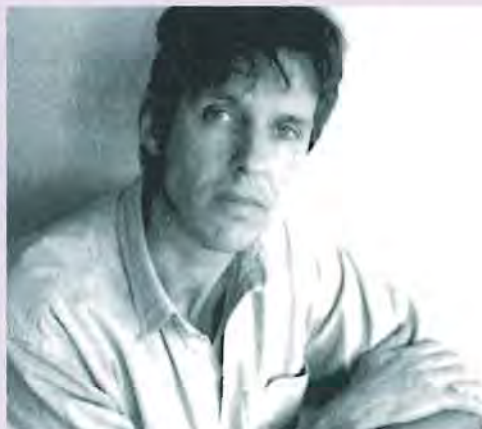
GC De Bosuil 02-657 31 79
Witherendreef 1
Première
Bach, Händel en Mozart
door de Chapelle de Lorraine en Philippe

NIET TE MISSEN

CONFÉRENCE

Levenslessen van een Neanderthaler

Stand up comedian Philippe de Maertelaere graaft wel heel diep in de geschiedenis als hij zich vereenzelvigd met een Neanderthaler. Over de holbewoners uit onze streken doen de wildste verhalen de ronde. Dat ze ontzettend veel haar op hun lijf hadden weten we van de oude chocoladechromo's. In zijn komische

conférence suggereert de acteur dat hij één van zijn deze stamvaders ontmoet, die hem enkele wijze levenslessen geeft. Zo komt hij te weten dat elke man van nature een jager is en elke vrouw een verzamelaarster. Het is dan ook niet zo verwonderlijk dat de heren van de schepping ook in de 21ste eeuw hun beoogde partners nog steeds met luxeproducten proberen te verleiden. De hedendaagse wervingsstrategie lijkt inderdaad op die van de Neanderthaler. Maar er moeten nog veel misverstanden uit de weg worden geruimd. Philippe de Maertelaere functioneert als gids in de doolhof en lost alle raadsels op. Maar of hij het eeuwige getouwtrek tussen de geslachten zal beslechten, valt te betwijfelen.

LD

Linkebeek, De Moelie: vrijdag 9/11 (02/380 77 51)

Huttenlocher, dirigent

● **20.00**

VRIJDAG 16 NOV

DILBEEK

CC Westrand 02-466 20 30
Kamerijklaan

Walpurgis door Mignon

● **20.30**

ZONDAG 18 NOV

SINT-GENESIUS-RODE

GC De Boesdaalhoeve 02-381 14 51
Hoestraat 67

Recital door Greta Vandenplas, contralto en Stephen Collins, piano

● **15.00**

VRIJDAG 30 NOV

GRIMBERGEN

CC Strombeek 02-263 03 43
Gemeenteplein

Celloconcerti van Vivaldi

door Ensemble Explorations

● **20.15**

VRIJDAG 30 NOV

OVERIJSE

CC Den Blank 02-687 59 59
Begijnhof 11

Pianoduo Kolacny en koor Scala

● **20.30**

KLEINKUNST EN FOLK

Kris De Bruyne

ZATERDAG 3 NOV

GRIMBERGEN

CC Strombeek 02-263 03 43
Gemeenteplein

Overleven door Kris De Bruyne

● **20.15**

ZATERDAG 17 NOV

DILBEEK

CC Westrand 02-466 20 30
Kamerijklaan

Oude Maandag

door Jan De Wilde en de Favoriete Beesten

● **20.30**

POP EN ROCK

DONDERDAG 8 NOV

WEMMEL

GC De Zandloper 02-460 73 24
Kaasmarkt 75

Red Harmony

door Patrick Riguelle en Jan Hautekiet

● **20.00**

ZATERDAG 10 NOV

WEZEMBEEK-OPPEM

GC De Kam 02-731 43 31
Beekstraat 172

Colors, door Voice Male

● **20.00**

VRIJDAG 16 NOV

LINKEBEEK

GC De Moelie 02-380 77 51
Sint-Sebastiaansstraat 14

Red Harmony

door Patrick Riguelle en Jan Hautekiet

● **20.00**

VRIJDAG 16 NOV

WEZEMBEEK-OPPEM

02-731 43 31
GC De Kam, Beekstraat 172

Yellow me, Yellow you,

Ferre Grignard door Wigbert Van Lierde
en Bruno Deneckere

● 20.00

WERELDMUZIEK

10 EN 11 NOV

ALSEMBERG

CC De Meent 02-380 23 85

Gemeenveldstraat 34

verhalen met muziek, van 13 tot 15 uur creatieve ateliers, om 15 uur: Tsuro de haas, muziektheater uit de Batoetraditie en start van de kunstveiling 'Kunst te k(!)eur ten voordele van een 11-11-11 project. Doorlopend: interactieve informatiestands, wereldmarkt en boekenmarkt.

Coco Cité 2001,

een multicultureel wereldfeest

Op zaterdag vanaf 20.00 uur: techno, hip-hop en afrobeat.

Op zondag vanaf 11 uur is er een wereldfeest-brunch, om 11.30 Anasesem (Afrikaanse

VRIJDAG 16 NOV

ASSE-ZELLIK

CC Den Horinck 02-466 78 21

Noorderlaan 20

Urban Tred

● 20.30

Hommage aan Brel op 30 november in CC Papeblok in Tervuren

NIET TE MISSEN

EINDEJAARSSHOW

Het jaar volgens Geert Hoste

De tiende eindejaarsshow van Geert Hoste windt er geen doekjes om. Ondanks alle hooggestemde beloftes van de regerende politici is de mensheid er niet op vooruit gegaan. De werkzekerheid kalft af. De frank verdwijnt, maar de euro wordt met gemengde gevoelens onthaald. Door enkele spectaculaire terroristische acties in het buitenland zit de angst er goed in. Dat belet echter niet dat over de aanslagen en de reacties erop grapjes kunnen worden gemaakt. Monkelend zinspeelt de cabaretier natuurlijk ook op de vermeende 'affaires' van het koningshuis. Gelukkig moet de kroonprinses zich binnenkort niet over een tweeling ontfermen, zoals een krant ietwat voorbarig voorspelde. Maar voor de melk in blikjes zal ze, net zoals de andere burgers, meer geld moeten neertellen. De media hengelen meer dan ooit naar de gunst van de kijker met nationale testen, emotionele documentaires en reality shows. Ondertussen krijgen enkele Vlaamse partijen na rijp beraad een meerduidige naam. Als ze tenminste niet uit elkaar spatten. Geert Hoste bezorgt de opiniemakers ongetwijfeld weer rode oortjes.

LD

Grimbergen, CC Strombeek, 16, 17 en 18/11,
tel. 02-263 03 43. Daarna tournee door heel Vlaanderen.

ZATERDAG 24 NOV

OVERIJSE

CC Den Blank 02-687 59 59

Begijnhof 11

Tam Echo Tam

● 20.30

JAZZ & BLUES

ZATERDAG 3 NOV

KRAAINEM

GC De Lijsterbes 02-721 28 06

Lijsterbessenbomenlaan 6

Bluesfestival met Steppin' Out,

Bob Christopher en Tex

● 19.00

VRIJDAG 16 NOV

VILVOORDE

CC Het Bolwerk 02-255 46 90

Bolwerkstraat 17

El Fish & Roland

● 20.30

DONDERDAG 29 NOV

ALSEMBERG

CC De Meent 02-380 23 85

Gemeenveldstraat 24

Ten-Tamarre

● 20.30

CHANSON

VRIJDAG 30 NOV

TERVUREN

CC Papeblok 02-768 03 00

Pastoor Vansandestraat 15

Hommage aan Brel

door Filip Jordens

● 20.30

ZATERDAG 1 DEC

ASSE-ZELLIK

CC Den Honnck 02-466 78 21

Noorderlaan 20

Club Transit door Jo Lemaire

● 20.30

ZONDAG 4 NOV

OVERIJSE

CC Den Blank 02-687 59 59

Begijnhof 11

Kleine Vampier

● 15.00

DINSDAG 6 NOV

DILBEEK

CC Westrand 02-466 20 30

Kamerijklaan

Captain Correlli's mandolin

● 20.30

WOENSDAG 7 NOV

OVERIJSE

CC Den Blank 02-687 59 59

Begijnhof 11

Requiem for a dream

● 20.30

DONDERDAG 8 NOV

WEZEMBEEK-OPPEM

GC De Kam 02-731 43 31

Beekstraat 172

Rosetta

● 20.00

WOENSDAG 14 NOV

OVERIJSE

CC Den Blank 02-687 59 59

Begijnhof 11

Heartbreakers

● 20.30

DINSDAG 20 NOV

DILBEEK

CC Westrand 02-466 20 30

Kamerijklaan

A knight's tale

● 20.30

Ring, ring, I've got to sing

Ferre Grignard herleeft tijdens herdenkingstournee

Halverwege de jaren zestig verraste Ferre Grignard de internationale muziekwereld met de monsterhits 'Ring, ring, I've got to sing' en 'We want war'. Zijn eerste plaat was verpakt in bruin boterhammenpapier; dat paste immers bij zijn imago als protestzanger. Elke vrijdagavond zong 'de Ferre' de ziel uit zijn lijf in de Antwerpse Muze. Met zijn excentriek gevolg streek hij zowel in nette parochiezaaltjes als in duistere kroegen neer, temminste als hij de concertafspraken niet vergeten was. Zijn lange sluijkhhaar, het ronde brilletje, de wazige drankoogjes en de monumentale gestalte droegen ongetwijfeld bij tot zijn bekendheid. Toch was het vooral de rauwe stem en de ophitsende

muziek die hem in de Parijse Olympia en in de Amerikaanse hitparade deden belanden. Platenbonzen vergeleken hem aanvankelijk met Bob Dylan en Donovan. Traditionals als 'Drunken Sailor' en 'Good Night, Irene' werden door hem niet zonder succes bewerkt. Hoewel hij wel eens flirtte met de blues ontwikkelde hij met zijn muzikanten een eigen stijl. Zijn trouwe bondgenoot Emilius Fingertips bespeelde met vingerhoeden zelfs een echt wasbord. Ferre, die eigenlijk Fernand heette, gromde, krijste en neuzelde zijn weemoedige teksten tot hij vroegtijdig door een ziekte werd geveld.

Icoon van sixtiesgeneratie

'Pas nu kunnen we zijn werkelijke waarde schatten', zegt Adriaan Raemdonck, die over Grignards artistiek patrimonium waakt. 'Hij is ongetwijfeld uitgegroeid tot een icoon of een symbool van de progressieve sixtiesgeneratie. Omdat hij een groot hart had, kon hij zich niet verweren tegen de haaien, die hem verslonden. Maar hij zong even aangrijpend als zijn zwarte collega's. Wie goed luistert, hoort duidelijk hoe hij hunkerde naar liefde. Elk lied is een schreeuw om genegenheid. De schilderijen, die hij op het einde van zijn leven begon te maken, zijn zelfs mystiek getint. Uit opzweepende songs als 'My crucified Jesus' blijkt echter dat hij al heel vroeg naar een meer rechtvaardige wereld verlangde. Rasartiest Ferre wilde zich bevrijden uit zijn materiële en fysieke beslommingen. Daarom schilderde hij imponerende luchtkathedralen die naar het hiernamaals of een onbestemd verwijzen.'

Muzikanten van toen

Wigbert Van Lierde en Bruno de Neckere laten de komende maanden het repertoire van Ferre Grignard herleven tijdens een uitgebreide concerttournee onder het motto 'I wanna yellow you, I wanna yellow me'. Enkele muzikanten uit de oorspronkelijke skifflegroep hebben hun medewerking toegezegd. Steven Fillet bespeelt het 'washboard' en Gregor Kartad hanteert de viool. Zo krijgt de legendarische zanger postuum de waardering die hij verdient.

Ludo Dosogne

Première op vrijdag 16 november om 20u in GC De Kam, Wezembeek-Oppem, tel. 02/731 43 31

WOENSDAG 21 NOV**OVERIJSE**

CC Den Blank 02-687 59 59

Begijnhof 11

Moulin Rouge

● 20.30

WOENSDAG 21 NOV**WEMMEL**

GC De Zandloper 02-460 73 24

Kaasmarkt 75

102 Dalmatiërs (jeugdfilm)

● 14.30

ZONDAG 25 NOV**ALSEMBERG**

CC De Meent 02-380 23 85

Gemeenveldstraat 34

Traffic

● 20.00

DINSDAG 27 NOV**DILBEEK**

CC Westrand 02-466 20 30

Kamerijklaan

Blow

● 20.30

WOENSDAG 28 NOV**OVERIJSE**

CC Den Blank 02-687 59 59

Begijnhof 11

La pianiste

● 20.30

DONDERDAG 29 NOV**WEMMEL**

GC De Zandloper 02-460 73 24

Kaasmarkt 75

Pleure pas Germaine

● 20.00

TENTOONSTELLINGEN**VAN 7 NOV TOT 3 DEC****WEMMEL**

GC De Zandloper 02-460 73 24

Kaasmarkt 75

Fotografiecircuit Vlaanderen:**Claudia Tricon****VAN 10 TOT 11 NOV****OVERIJSE**

Hotel Panorama, Hengstenberg 77

Europese tentoonstelling

van verschillende kunstberoepen

● Open van 10 tot 18 uur

VAN 13 TOT 25 NOV**OVERIJSE**

CC Den Blank 02-687 59 59

Begijnhof

Een tuin vol wormen: een

kunsteducatieve kindertentoonstelling

TOT 9 DEC**LEUVEN**

Stedelijk Museum 016-22 45 64

Savoyestraat 6

Geuren en Kleuren:een sociaal-economische geschiedenis van
Vlaams-Brabant in de 19de en 20e eeuw

● Op dinsdag, woensdag en donderdag van 9.30 tot 17.30 uur, op vrijdag van 9.30 tot 21.30 uur en op zaterdag en zondag van 13.30 tot 18.30 uur. Gesloten op maandag en op 1 november.

Nieuwe dansschool in Vilvoorde

De stad Vilvoorde heeft er dankzij Anja Coosemans (28) en Sara Guillaume (23) een dansschool bij. De twee dansten jaren bij de Machelse dansgroep Jazzmijn en droomden al lang van een eigen dansschool. 'Dansen spreekt vandaag de dag heel wat mensen aan dus leek het voor ons het geschikte moment om onze droom waar te maken', zegt Anja Coosemans. En zo ontstond ViadAnS, met de hoofdletters A en S voor de namen van de initiatiefneemsters. 'We zijn heel tevreden over de respons. Onze gratis proeflessen waren een groot succes. Intussen hebben al meer dan 100 mensen zich ingeschreven bij onze ViadAnS-school. Dat bewijst ook dat er behoefte was aan een dansschool in Vilvoorde', meent Anja Coosemans. Anja en Sara bieden in hun school een hele resem dansgenres aan: van

FOTO: PASCAL VIGNERON

pre-dans voor kleuters over klassiek ballet tot hip-hop. 'Dat ruime aanbod is een bewuste keuze. Op die manier kunnen we zowel jong als oud bereiken en vindt iedereen hopelijk zijn gading', aldus Anja Coosemans. Verenigingen en andere dansscholen kunnen trouwens ook een beroep doen op de diensten van ViaDanS. 'Op verzoek gaan we naar andere scholen of bij verenigingen lesgeven. Samen met de lessen in onze eigen dansschool zorgt dat voor een berg werk maar we doen het verschrikkelijk graag!', zegt Anja Coosemans.

ViaDanS bevindt zich in de Vlaanderenstraat 71 in Vilvoorde.

Voor meer informatie: website: www.viadans.be, e-mail: info@viadans.be, tel Anja Coosemans: 0475/21.09.83 of Sara Guillaume 0496/52.51.88..

NIET TE MISSEN

LITERAIR WEEKEND

Toeters, taarten, tarantula's en nog veel meer

November is de boekenmaand bij uitstek. Al voor de vierde maal wordt in de Lijsterbes in Kraainem een literair weekend georganiseerd. Op zaterdag 24/11 vertelt Bart Moeyaert zeven spannende verhalen over

Ode aan Willem Elsschot

broers, terwijl Caroline Deckman improviseert op de piano. Dat ze aan elkaar gewaagd zijn bleek al uit hun vrolijk-intimistische optredens voor Behoud de Begeerte in 'Geletterde Mensen'. De succesvolle auteur werd bekroond met de Woutertje Pieterse Prijs en de Gouden Uil voor het meest uitmuntende kinderboek. De tweedehands boekenmarkt op zondag 25/11 duurt van 11 tot 17u. 'Toeters, taarten en tarantula's' is de mysterieuze titel van de workshop waarop alle kinderen worden uitgenodigd. Een jeugdauteur en een illustrator leggen uit hoe een kinderboek ontstaat. Om 14u30 belicht Herman Bogaert werk en leven van Willem Elsschot. Hij draagt ook representatieve gedichten en prozafragmenten van deze Antwerpse schrijver voor. Voor de liefhebbers is er een tentoonstelling met illustraties voor kinderboeken van de Kraainemse kunstenaar Rita van Bilzen.

Info: 02-721 28 06

LD

SPORT

DOORLOPEND SINT-STEVENS-WOLUWE

Gemeentelijke Sporthal
Leuvensesteenweg 194
Volleybal voor 55-plussers
Info: 02-720 78 47

VOORDRACHTEN CURSUSSEN

DINSDAG 6 NOV GRIMBERGEN

Psychiatrisch Centrum St Alexius
Grimbergesteinweg 40
Gespreksavond rond het thema 'samengaan van psychiatrische problemen en verslaving'. Een organisatie van Similes St Alexius Grimbergen
Info: 02-466 31 57, 02-456 82 83 of 016-23 23 82.
€ 20.00

DINSDAG 6 NOV SINT-ULRIKS-KAPELLE

Kasteel La Motte, Lumbeekstraat 20
Academie La Motte
Levensverwachting en levenskwaliteit i.s.m. UPV-VUB, dr. Julien Libbrecht
Info: 02-466 20 30
€ 14.00

WOENSDAG 7 NOV DILBEEK

CC Westrand 02-466 20 30
Kamerijklaan
De Kleuren van Wit,

Dixie Dansercour

door Dixie Dansercour en Julie Brown
€ 20.00

ZATERDAG 17 NOV SINT-MARTENS-BODEGEM

Castelhof, Molenstraat 102
Het bouwen van een wilgenhut
Organisatie: Velt Pedevallei-Lennik
Info: 02-532 34 69
€ 14.00

DINSDAG 20 NOV SINT-ULRIKS-KAPELLE

Kasteel La Motte, Lumbeekstraat 20
Academie La Motte
Kijken naar kunst,
Stefan Hartmans
€ 14.00

MAANDAG 26 NOV GRIMBERGEN

CC Strombeek, Gemeenteplein
Start **Cursus 'Zorgen voor jezelf: de basis voor persoonlijke groei'**.
Vier maandagavonden.
Info: 02-270 39 42

VARIA

ZONDAG 4 NOV STROMBEEK-BEVER (GRIMBERGEN)

Sporthal Ernest Soens, Singel 57
28e Internationale Singeltochten
Wandel Meedag 2000
Een organisatie van Singelwandelaars Strombeek-Bever

FOTO: PATRICK DE SPIEGELAERE

Afstanden: 6, 12, 21, 32 en 42 km
Vertrek tussen 8 en 15 uur
Info: 02-267 79 57

MAANDAG 5 NOV**ASSE**

Hopmarkt

Seniorenwandeling

doorheen Terheide (7 km)

Info: 02-454 19 67

● 13.30

DONDERDAG 8 NOV**JEZUS-EIK (OVERIJSE)**

GC Den Bosuil, Witherendreef 1

Tamboerwandeling (6 km)

Tibet, een diareportage over cultuur en natuur door Lode Van Dievel

Info: Paul Vanloo, 02-657 23 09

● 20.00

ZATERDAG 17 NOV**TERVUREN**

Parochiezaal Sint-Jan Evangelist

Kerkstraat 23

Abdijavond, een organisatie van het Ceciliakoor Tervuren

● Vanaf 18 uur

17 EN 18 NOV**WATERMAAL-BOSVOORDE**

The International School of Brussels

ZONDAG 18 NOV**SINT-PIETERS-LEEUEW**

Dagkuur Zonning Leven

J. Vanderstraetenstraat 20

(startplaats)

19e Wandel-Mee

Langs de Zuunvallei naar het prachtige kasteel van Coloma

Een organisatie van de Wandelclub Sint-Pieters-Leeuw

Afstanden: 5, 9, 12, 16 of 20 km

Starturen van 8 tot 15 uur

Info: 0496-86 33 41

23 EN 24 NOV**GRIMBERGEN**

Volkssterrenwacht Mira, Abdijstraat 22

Nationale Sterrenkijkdagen

Info: 02-269 12 80

● Van 18 tot 23 uur

23 EN 24 NOV**TERVUREN**

Centrum

Kroegentocht, jazz, folk en blues in een aantal cafes in Tervuren

Info: 02-769 20 81

Zeg het met zijde

Op 17 november is het zover, dan worden de laureaten bekend gemaakt van de allereerste wedstrijd schilderen op zijde die ooit in Vlaanderen werd gehouden; de Decorfin-prijs 2001, georganiseerd door de vzw Vlaamse Vereniging van Schilderkunst op Zijde.

De festiviteiten hebben

plaats in de volledig vernieuwde kunstgalerij 't Verloren Uurke in Meise. Daar kunt u de geselecteerde werken bewonderen van 19 tot en met 24 november van maandag tot vrijdag van 14 tot 18 uur en op zaterdag van 10 tot 12 en van 14 tot 18 uur. De wedstrijd, met als thema 'Water' werd een groot succes: meer dan 120 aanvragen uit heel Vlaanderen. Na de prijsuitreiking zullen de werken van de laureaten te zien zijn op de website van 't Verloren Uurke: www.verlorenuurke.be

Vzw Vlaamse Vereniging voor Schilderkunst op Zijde,
Potaardestraat 25, 1860 Meise,
e-mail: monika.macken@yuc.com.be

Info: 02-251 53 75

● 14.00

ZATERDAG 10 NOV**DILBEEK**

CC Westrand, Kamerijklaan

Kookavond

voor lesbiennes, homo's en bi's

Organisatie: Sacha

Info: 02-520 77 30

● 18.00

VRIJDAG 16 NOV**HOEILAART**

Felix Schiecentrum

Kattenberg 19

Belgium's Most Unique Indoor Holiday Bazar

● Op 17 november van 10 tot 18 uur, op 18 november van 10 tot 17 uur

ZONDAG 18 NOV**LINKEBEEK**

Sint-Sebastiaanskerk

Wandeling

'Kunstenarsdorp' (ong. 8 km)

Info: 569 17 52

● 14.30

ZONDAG 18 NOV**GRIMBERGEN**

Abdij

De Dag van de Kalligrafie,

een organisatie van de kalligrafievereniging 't Schrijverke van Grimbergen. Doorlopende demonstraties van 11 tot 17 uur.

Info: 02-270 80 90

ZONDAG 18 NOV**HOEILAART**

Zalen Lindenhof, Steenweg op Overijse

Creative Kerstmarkt

van Hoeilaart Creatief

● Van 10 tot 19 uur

DONDERDAG 29 NOV**JEZUS-EIK (OVERIJSE)**

GC De Bosuil, Witherendreef 1

Welriekende-Blankendellewandeling (6 km)

Info: 02-251 53 75

● 14.00

VRIJDAG 30 NOVEMBER**OVERIJSE**

Provinciaal Druivencentrum Solheide

Info- en debatavond over

genetische manipulatie, een organisatie van Velt-Druivenstreek

● 20.00

COLOFON

Organisaties en verenigingen die hun activiteiten opgenomen willen zien in de volgende agenda die de periode van 4 december 2001 tot 4 januari 2002 bestrijkt, moeten ons de nodige informatie bezorgen voor 11 november a.s.

U kunt uw gegevens faxen naar **RandUit Agenda 02/767 57 86**. U kunt uw informatie ook per brief sturen naar ons redactieadres: **Paardenmarktstraat 48, 3080 Tervuren**, met de vermelding **RandUit Agenda**. Gezien het beperkte aantal beschikbare pagina's wordt bij de aankondigingen prioriteit verleend aan de activiteiten in de Gemeenschapscentra en de culturele centra in de rand.

Om voor plaatsing in aanmerking te komen worden de andere activiteiten vooral beoordeeld op hun uitstraling naar alle inwoners van de rand.

REDACTIE **Geneviève Ostyn**.

De pictogrammen die de verschillende rubrieken aanduiden zijn van de hand van **Chris Vandendriessche**.

VORMGEVING **Mega.L.Una**, Brussel

DRUK **A. De Cuyper-Robberecht**, Zele.

VERANTWOORDELIJKE UITGEVER

Henry Coenjaarts, Paardenmarktstraat 48, 3080 Tervuren.

RandUit Agenda wordt gerealiseerd met de financiële steun van de provincie Vlaams-Brabant en de Vlaamse minister van Jeugd, Cultuur, Brusselse aangelegenheden en Ontwikkelingsamenwerking.

Leereilanden binnen het bedrijf reddingsboei voor laaggeschoolde werkzoekenden

Het project Interface van het Subregionaal Tewerkstelingscomité (STC) van het arrondissement Halle Vilvoorde brengt werkgevers en laaggeschoolde langdurige werkzoekenden dicht bij elkaar. Ze krijgen hun scholing binnen het bedrijf en hun opleiding op de werkvloer. Ervaren werknemers verzorgen de technische opleiding, terwijl een externe begeleider vooral aandacht besteedt aan de persoonlijke begeleiding of arbeidsattitude van de nieuwe werknemer. Het zijn heuse leereilanden binnen het bedrijf.

22

Volgens Karline De Wilde, projectontwikkelaar van Interface, is het koerierbedrijf DHL in deze regio een schoolvoorbeeld van een succesvol instroomproject: 17 werkzoekenden volgden bij DHL gedurende twee maanden een opleiding in het laden, lossen en sorteren. De zeventien kandidaten voltooiden allen hun opleiding en kregen daarna een arbeidscontract van onbepaalde duur. Vooraf hadden ze een vooropleiding Nederlands gevolgd bij MiKST in Vilvoorde. Werknemers bij DHL moeten de veiligheidsvoorschriften kunnen lezen en daarom is een goede kennis van het Nederlands in het bedrijf alleen al om die reden onmisbaar.

Loyale werknemers

'Veel laaggeschoolden raken moeilijk aan de slag in reguliere jobs, terwijl tal bedrijven bepaalde vacatures niet kunnen invullen', aldus Karline De Wilde. Interface koppelt de concrete personeelsbehoefte van een bedrijf aan de begeleiding en opleiding van laaggeschoolde, langdurige werklozen. Het grote voordeel is dat de mensen vanaf de start van de opleiding meedraaien op de werkvloer én productief zijn voor het bedrijf. Bovendien merken we dat het

gaat om heel loyale werknemers want er is een minder groot verloop dan bij de andere werknemers van het bedrijf. In het bedrijf krijgen ze veel ruimte om de job te leren, maar uiteindelijk moeten ze dezelfde normen halen als de overige werknemers.' In het bedrijf

FOTO: PASCAL VIGNERON

Karline De Wilde

krijgen ze veel ruimte om de job te leren, maar uiteindelijk moeten ze dezelfde normen halen als de overige werknemers. Er kunnen verschillende formules voor het bedrijf worden uitgewerkt die financieel aantrekkelijk zijn. Het bedrijf engageert zich ook om na een Interfaceproject de geslaagde cursisten in dienst te nemen.

Enthousiasme bij allochtonen

'De aanpak van Interface slaat blijkbaar heel goed aan bij allochtonen en vluchtelingen,' vervolgt Karline De Wilde. Van de 17 kandidaten bij DHL bijvoorbeeld waren er immers 14 werknemers van allochtone origine. Let wel, bij de uitnodiging van de kandidaten werd geen onderscheid gemaakt tussen Belgen en allochtonen, alleen heeft het STC zich extra ingespannen om die laatste doelgroep te bereiken via alternatieve kanalen, zoals moskeeën, verenigingen van allochtonen, ... Voor de opleiding bij DHL nodigden we 600 potentiële kandidaten uit, waarvan 200 Belgen.

Daarop kwam een opvallend grote respons van de allochtonen, terwijl de belangstelling van de Belgen eerder gering was. We schreven bewust een heel ruim publiek aan en bij de voorselectie maakten we helemaal geen onderscheid naar de herkomst van de

kandidaten. De voorselectie gebeurt door het STC, maar het bedrijf zelf maakt de definitieve keuze van de kandidaten.' Naast DHL kan het STC van Halle Vilvoorde uitpakken met verschillende andere geslaagde voorbeelden. Zo start Colruyt een project in samenwerking met onder andere het OCMW, dat mensen toeleidt naar het bedrijf. Het gaat daarbij onder meer om cliënten van

Immigrants in the workplace (3)

In the third part of our series 'Immigrants in the workplace' the Randkrant talks to Karline De Wilde and Lode Van Loock of the Interface project, based in the Halle-Vilvoorde district. This project seeks to bring local employers into closer contact with those long-term unemployed who have only a basic education. The latter are offered educational opportunities within the company and a training on the work floor. Experienced employees provide the technical instruction, while an external 'monitor' is primarily responsible for looking after the personal aspects.

hen die leven van een bestaansminimum of een aanvraag hebben ingediend om erkend te worden als politiek vluchteling.

Efficiënte toegang

Naast de instroomprojecten besteedt Interface ook veel aandacht aan doorstroming of jobrotatie van mensen die werken in het bedrijf. 'Werkzoekenden volgen bijvoorbeeld eerst een opleiding in het laden en lossen en nadien in het bedienen van een heftruck', verduidelijkt Karline De Wilde. Een polyvalente opleiding versterkt hun positie in het bedrijf. Ze kunnen ook worden opgeleid tot een hoger niveau, zoals van arbeider tot ploegbaas. Bij het bedrijf Colruyt leren werkzoekenden eerst inpakken en nadien krijgen ze een aanvullende opleiding als vrachtwagenbestuurder of magazijnier. Dat verhoogt de inzet, de verantwoordelijkheidszin en motivatie van de werknemers.'

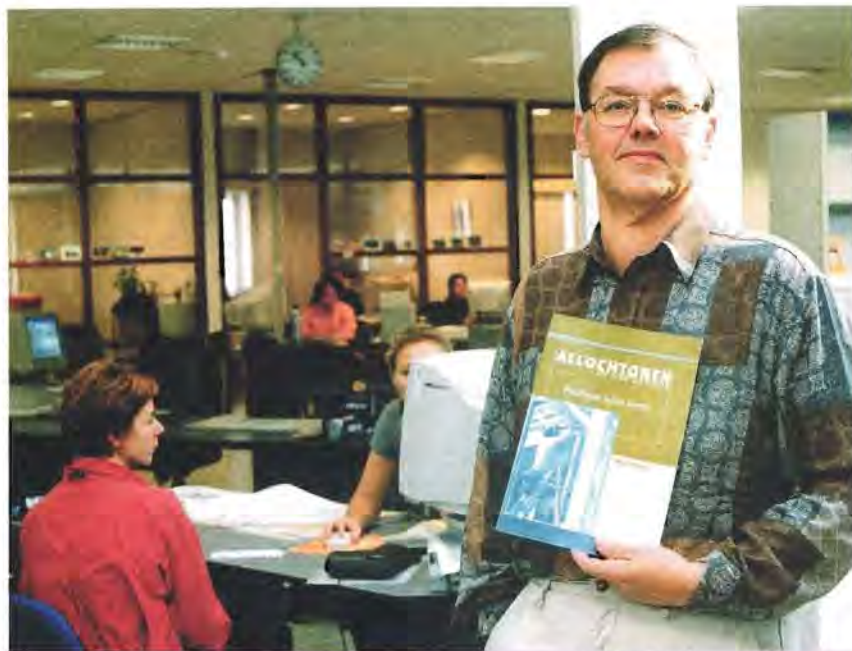
'Het hoeven ook niet altijd laaggeschoolden te zijn. In samenwerking met de VDAB organiseerde Delta Air Transport een opleiding tot vliegtuigtechnicus van één jaar, voor mensen die in hun thuisland al een opleiding in die richting volgden. Een andere formule is de individuele beroepsop-

Zonder Interface zouden veel allochtonen geen kans krijgen op de arbeidsmarkt

leiding in samenwerking met de VDAB en Interface. De cursisten krijgen vanaf het begin van de opleiding een premie bovenop hun normale inkomen. Als ze slagen in de opleiding krijgen ze een contract van onbepaalde duur aangeboden.'

Karline De Wilde benadrukt dat Interface een heel efficiënte toegang tot de arbeidsmarkt is voor allochtonen, dank zij de passende begeleiding op de werkvloer en de opleiding op maat van het bedrijf. Velen kunnen zich niet goed verkopen, sollicitatieformulieren begrijpen ze onvoldoende en tijdens het sollicitatiegesprek zijn ze verbaal niet sterk genoeg. Zonder Interface zouden velen van hen anders uit de boot vallen.

Gerard Hautekeur

Lode Van Look

STC Vilvoorde stimuleert samenwerking

De coördinator van het STC Halle Vilvoorde, Lode Van Look, wijst erop dat Interface zich eerst richtte tot laaggeschoolde werkzoekenden (zonder een diploma van secundair onderwijs), die langer dan één jaar werkloos waren. Intussen is die doelgroep uitgebreid tot andere kansarme groepen, zoals bestaansminimumtrekkers, migranten, leerlingen in het deeltijds onderwijs, vrouwen in klassieke rolpatronen, oudere werkzoekenden, mensen met een handicap en politieke vluchtelingen. Die laatste groepen maken de zogenaamde 'harde kern' uit van de werkloosheid. Het samenbrengen van vraag en aanbod op de arbeidsmarkt is het uitgangspunt van Interface. Het opleidingsprogramma op maat van het bedrijf houdt ook rekening met het profiel en de diversiteit van de doelgroep.

'In Vlaanderen zijn er 13 STC's, maar specifiek voor het STC Halle Vilvoorde is de nabijheid van Brussel', aldus Lode Van Look. 'Voor de bedrijven in het arrondissement Halle Vilvoorde is er een grote potentiële arbeidsreserve in Brussel. Alle opleidingen die opgezet worden vanuit het STC Halle Vilvoorde gebeuren uiteraard in het Nederlands. Om de werkgelegenheid en de mobiliteit van de werknemers te garanderen, moet het Brussels Gewest ervoor zorgen dat werkzoekenden voldoende kansen krijgen om Nederlands te leren. De kennis van het Nederlands is dus een belangrijke troef om een job te vinden in het arrondissement Halle Vilvoorde.'

Volgens Lode Van Look is het Subregionaal Tewerkstellingscomité van Halle Vilvoorde op verschillende vlakken actief om het onderwijs af te stemmen op de arbeidsmarkt. 'We verkennen mee stageplaatsen voor jongeren die deeltijds leren en deeltijds werken. We geven advies over het arbeidsmarktbeleid, we stimuleren het overleg tussen alle relevante partners en we promoten projecten van sociale economie. Zo organiseerden we recent een studiedag voor gemeentebesturen en OCMW's over de tewerkstellingskansen in de sociale economie.'

Tot slot wijst Van Look er op dat naar aanleiding van de sluiting van Renault een territoriaal werkgelegenheidspact tot stand kwam. 'Dat is een heel ruim platform waarin onder meer de sociale partners, de GOM, de provincie Vlaams-Brabant, de stad Vilvoorde en de intercommunale Haviland zijn vertegenwoordigd. Dat breed platform is dus ruimer dan het STC Halle Vilvoorde en spitst zich toe op de ontwikkeling van nieuwe werkgelegenheid in deze regio.'

GH

REVELATIE OF SENSATIE

Op de radio berichtte een culturele reporter dat in Keulen een tentoonstelling liep van het menselijk lichaam. Hoe dat precies in elkaar zit, werd daar precies uit de boeken gedaan, door ooit levende mensen die tot levendig materiaal waren bewerkt. Dat wilde ik zien! Ik bezocht alvast de website van de tentoonstelling. Wachtrijen van drie uur, vernam ik. Maar Körperwelten verhuisde in de zomer van 2000 naar Oberhausen, een minder bekende locatie dan Keulen. Daar wilde ik naartoe!

Als mij en de mijnen lichamelijk iets mankeert, krijg ik daarover graag een zo visueel mogelijke uitleg van de dokter. Die maakt dan een tekeningetje, van het kniegewricht en daarin de meniscus, van het stemorgaan, van de prostaat tegenaan de blaas. Dat tekeningetje prent ik in mijn hoofd en zie ik voor me bij het volgen van het mankement. Ook als ik en de mijnen lichamelijk onraad voelen, maar daarom niet meteen een dokter raadplegen, wil ik zien waarover het gaat. Ik zoek dan in een medisch handboek naar een tekeningetje, van het schoudergewricht, of het darmstelsel, of neus keel oor. Ik ken mensen die graag onder een motorkap kijken, maar ben een mens die graag onder de hersenpan gluurt.

De alinea hierboven staat in de tegenwoordige tijd, maar mag inzake de tekeningetjes in de verleden tijd staan. Want op een najaarsdag van 2000 reisde ik naar het Duitse Oberhausen en bezocht er Körperwelten. Er ging een wereld voor me open. Ik keek behalve onder de hersenpan ook in de borstholte, en onder het middenrif, en in de buik van een man en die van een vrouw. Ik zag hele mensen in hun blootje staan, van kop tot teen van hun huid ontdaan. Ze exposeerden het spier-, zenuw- en bloedvatstelsel. Ze lieten zich van twee kanten zien, links gespiegeld, rechts tot op het bot. Ze boden een inkijk naar de organen. De fameuze prostaat, de kwetsbare meniscus, de mythische achillespees: ik stond er met mijn neus bovenop. Rook niets, zag alles, het fijne van het menselijk lijf. Dat bekijk ik sindsdien op mijn gemak in de catalogus van de tentoonstelling, een handboek anatomie. Körperwelten is een revelatie, en de schepping van de arts Gunther von

Hagens. Hij doet wat Vesalius deed, beiden in dienst van de anatomie. Het verschil tussen beiden is dat de Brusselaar lijken ontleedde en tekeningen maakte van wat hij zag, terwijl de Duitser lijken ontleedt en volgens een door hemzelf ontwikkeld procédé bewaart. Niet in formol maar 'geplastineerd', ontleedt tot op bijvoorbeeld hun zenuwstelsel, of in een houding geplaatst die levende mensen aannemen, zittend, lopend, sportend. Von Hagens gaat ook op een andere manier verder dan zijn voorgangers: hij houdt zijn werk niet onder specialisten, maar exposeert het voor leken. En om een groot publiek te bereiken, maakt hij van de expositie van zijn 'preparaten' geen wetenschappelijke demonstratie, wel een fascinerend schouwspel.

Dat de rondreizende tentoonstelling Körperwelten op dit moment in Brussel staat opgesteld, is niet onopgemerkt

gebleven. De media stortten er zich op als een bende honden op een stapel vette kluiven en maakten van het fascinerende schouwspel pure sensatie. Een artikel in een kwaliteitskrant had het over 'de honderden bezoekers van de tentoonstelling Körperwelten, die opengesneden en geconserveerde

lijken toont,' en over het zich vergapen 'aan menselijk verval'. Honderden bezoekers? Tienduizenden, gok ik, na de hele heisa in de media. Lijken? Ja, van hun lijkeur en andere typische kenmerken ontdaan. Menselijk verval? Je ziet verdomd het tegendeel, de ingenieuze opbouw van het menselijk lichaam. Toegegeven, tussen de in vitrinekasten geëxposeerde menselijke onderdelen liggen een gewone long, een rokerslong en een kankerlong, en je krijgt ook andere kankers te zien en andere ziektes - tja, rokers, en volgens mij ook mensen die vatbaar zijn voor ingebeelde kwalen, kunnen zich beter onthouden van Körperwelten. Kinderen zijn toegelaten. Je begrijpt waarom: de tentoonstelling is ongemeen leerrijk. Zich vergapen? Dát doen mensen die naar het tv-programma Big Brother kijken, dat inderdaad het menselijk verval breed uitsmeert.

Natuurlijk is Körperwelten controversieel. Dat heb je met zo'n gedurfde aanpak, en als je afgunst opwekt (vooral van andere professoren-anatomen), en als de kassa rinkelt. Met dat al vind ik het doodjammer dat wie de tentoonstelling bezoekt uit belangstelling, terecht komt tussen sensatiezoekers. Trek het je niet aan.

Brigitte Raskin

Körperwelten. Nog tot 24 februari 2002 in de Kelders van Cureghem, Anderlecht. 02-5281900 en www.koerperwelten.com.

van huizen en tuinen

De rand is een open tuinenweekend waard

Tuintoerisme is, ook in ons land, een van de snelst groeiende takken in de toeristische sector. In tuintijdschriften vind je reclame voor tuinreizen naar Engeland, Ierland, Nederland, Duitsland, Frankrijk, Italië, maar ook naar New York, Zuid-Afrika, Ceylon, Thailand,.... In buitenlandse tijdschriften, onder meer in het tijdschrift van de de prestigieuze Britse Royal Horticultural Society en in het chique Britse maandblad Gardens Illustrated, worden af en toe zelfs tuinreizen naar België gepromoot. Ook vanuit Nederland komen er elk jaar busladingen vol tuinliefhebbers naar de streek van Antwerpen of de omgeving van Brugge of Gent om tuinen te bezoeken. België heeft ook een zeer actief binnenlands tuintoerisme. Het jaarlijkse Open Tuinenweekend van de Landelijke Gilden van de Boerenbond brengt bijvoorbeeld elk jaar tijdens het laatste weekend van juni een paar tienduizenden mensen op de been. De vereniging Open Tuinen-Jardins Ouverts die elk jaar een catalogus uitgeeft met een 200-tal exclusieve privétuinen, telt een 5000 leden die tuinen gaan bezoeken.

Eigenaars willen wel

Ook in de rand rond Brussel liggen er een aantal opmerkelijke publieke en particuliere tuinen. De publieke tuinen zoals het kasteel van Gaasbeek met zijn Museumtuin, het park van Groenenberg of de rozentuin van Coloma in Sint-Peters-Leeuw, allen eigendom van de Vlaamse Gemeenschap, zijn uiteraard open voor het publiek. Maar ook een aantal particuliere tuinen zetten

In Londen, Parijs, Amsterdam, Rotterdam, Luxemburg, Maastricht, en naar aanleiding van Brugge Cultuurhoofdstad 2002 volgend jaar ook in Brugge, en waarschijnlijk op nog veel meer plaatsen, bestaat er een open tuinencircuit: particulieren die een weekend lang hun privétuin openstellen voor bezoekers. In al die steden komen daar elk jaar duizenden bezoekers op af.

soms hun deuren open voor het publiek, in het kader van het Open Tuinenweekend van de Landelijke Gilden of in het kader van Open Tuinen-Jardins Ouverts. Uit recente initiatieven zoals het Open Tuinenweekend in Rotterdam - ont-

Buitenlandse tuineigenaars kunnen zo in contact komen met Vlamingen die hun passie delen

staan in het kader van Rotterdam Culturele Hoofdstad 2001 - of het komende evenement in Brugge - eveneens ontstaan in de marge van Culturele Hoofdstad 2002 - blijkt dat veel meer privé-eigenaars bereid zijn om hun tuin open te stellen.

Passie delen

Ik zou hier een oproep willen lanceren tot sociaal-culturele verenigingen, cul-

turele centra, particulieren of zelfs overheidsdiensten om ook in de rand rond Brussel zo'n initiatief te nemen. De Vlaamse Gemeenschap is terecht trots op haar rijk parkenpatrimonium in de rand. Maar verscholen achter hoge hagen en muren liggen ook tal van schitterende privétuinen die kunnen wedijveren met het beste wat Frankrijk, Nederland en zelfs Engeland te bieden hebben. Ook in de rand rond Brussel wonen enthousiaste tuiniers die niets liever zouden willen dan hun passie en hun kennis te delen met andere tuinliefhebbers. Ik ben er vast van overtuigd - de ervaring in Brugge waarbij ik betrokken was, sterkt mij in die overtuiging - dat heel wat van die tuineigenaars bereid zijn om aan zo'n initiatief mee te werken. Naast het feit dat zo'n 'Open Tuinenweekend van de Rand' een misschien onbekend aspect van de groene gordel zou tonen en heel wat externe bezoekers zou aantrekken, is het ook een uitstekende gelegenheid om de inwoners van de rand zelf te motiveren om hun eigen streek te gaan ontdekken. Ik ben er trouwens van overtuigd dat ook heel wat buitenlandse tuineigenaars met veel enthousiasme zouden reageren op zo'n initiatief. Voor hen is het een unieke kans om in contact te komen met Vlamingen die hun passie delen. Integratie via de tuin. Wie weet wil Karel Van Miert, randbewoner, Europees burger en gepassioneerd tuinier, een dergelijk evenement wel patroneren. Wie neemt de handschoen op?

Paul Geerts

Dat Brussel, Leuven en Vilvoorde hinderlijk dicht bij elkaar liggen, viel eeuwen geleden minder op dan vandaag. De drie steden waren besloten binnen hun wallen en tussen hen in strekten zich bos en platteland uit. Bovendien had elk van de drie een specifieke functie in de Nederlanden. In Brussel bruiste het Bourgondische hofleven, in Leuven zetelde de Alma Mater op haar stoel van wijsheid en in Vilvoorde diende de plaatselijke burcht als centrale gevangenis. Dat laatste is een verhaal apart. In tijden van galgenvelden, brandstapels en vergeetputten was zo'n gevangenis minder nodig dan vandaag, en toch werd de plaatsnaam Vilvoorde synoniem met die gevangenis zoals de plaatsnaam Leuven synoniem werd met de universiteit.

Op gevangenisbezoek in Vilvoorde

Toen ik aan mijn boek Hartenheer werkte dat over het beruchte leven van de zestiende-eeuwse Deense koning Christiaan II gaat, kwam ik in het rekeningenboek van de Amsterdamse bankier Pompejus Occo een curieuze uitgavenpost tegen: *Meer uithgeven umbdat ick den 25 dach Julij myt ein dener up schrijven mijns g. h. Ko. von Denmark tho Dordrecht an mijn g. vrow Margarieta etc. reysde umb ein deel gelds tho maenen und ward den 6 dach in Augusto myt her Anthonius van Metz gefanghen ende nae Fuyllorden gebrocht, dar wy weren thot den 17 dach Novembris.* Die 'dener' was een dienaar en zijne genadige vrouw 'Margarieta' was landvoogdes Margareta van Oostenrijk. Het geld waarom de bankier haar maande, was een deel van de bruidsschat van de koning van Denemarken. Maar waarheen Occo en heer Antonius van Metz precies gebracht werden om er meer dan drie maanden (van 1522) gevangen te zitten (en te boeten voor iets wat Margareta de koning kwalijk nam), begreep ik niet: *nae Fuyllorden*. Vilvoorde mag dan jarenlang synoniem zijn geweest met stank en vuiligheid, ik herkende de plaatsnaam niet meteen in de gevangenisnaam.

Maar zie, er doken andere gevangenen van Margareta van Oostenrijk in mijn lectuur op en die werden ook *nae Fuyllorden* gebracht, of, duidelijker, *à Vilvorde* opgesloten. Toen ik het meesterwerk *L'Oeuvre au noir* van de Franse schrijfster Marguerite Yourcenar las en ook zij daarin naar Vilvoorde bleek te verwijzen als naar dé gevangenis van de Nederlanden, kon ik niet achterblijven: hier moest ik het fijne van weten.

De Brabantse Bastille

Volg in Vilvoorde de wegwijzers naar het 'Stadscomplex Tucht-huis' en je komt terecht op de plek aan de Zenne waar de waterburcht stond, die nu gestileerd is tot het stadslogo. De Brabantse hertog Wenceslas liet de burcht omstreeks 1375 bouwen naar het patroon van de Parijse Bastille. Die was oorspronkelijk een vestingwerk, maar de Brabantse Bastille werd meteen een gevangenis. Daarnaast diende het gebouw met zeven torens als controlepost tussen Brussel, Leuven en Mechelen, wat meebracht dat het de uitvalsbasis was van het garnizoen dat de streek bewaakte. Zo werd Vilvoorde een garnizoens- en gevangenisstad, want ook een plaats kiest haar lotsbestemming niet zelf.

Met moordenaars, rovers en andere bandieten werden destijds korte metten gemaakt. Maar toch zaten mensen soms voor langere tijd opgesloten, in afwachting van een proces, of - zoals bankier Occo en heer Antonius van Metz - als gijzelaars, of als dissidenten. In de zestiende eeuw kwamen

vooral protestanten in de gevangnissen terecht, 'ketter's' voor Margareta van Oostenrijk, keizer Karel en hun opvolgers-inquisiteurs.

De beroemdste gevangene van Vilvoorde was dan ook een eerbiedwaardig man: William Tyndale, een Engelse theoloog die de bijbel in de volkstaal wilde brengen toen dat (nog) niet mocht. Hij kwam op het vasteland werken. Zijn vrienden smokkelden zijn gedrukte vertalingen Engeland binnen. Zijn vijanden slaagden erin hem te laten opsluiten en te laten veroordelen voor ketterij. Tyndale werd in de zomer van 1536 terechtgesteld nadat hij anderhalf jaar in een kerker van de Vilvoordse gevangenis had vastgezet. Hij had er zo goed mogelijk verder gewerkt en tevergeefs om gunstmaatregelen gevraagd aan de markies van Bergen-op-Zoom, die de gouverneur van de burcht van Vilvoorde was. Tyndale kreeg kort na zijn dood erkenning in Engeland, waar zijn bijbelvertaling verplichte lectuur werd. En Vilvoorde werd een bedevaartsoord voor protestantse toeristen, die er het Tyndalemuseum en -monument bezoeken.

Het verbeteringsgesticht

De Parijse Bastille werd in 1789 bestormd, de Brabantse werd kort voordien afgebroken. Keizerin Maria-Theresia wilde met de oude burcht het oude gevangenisstelsel doen verdwijnen, om het te vervangen door heropvoeding in een modern verbeteringsgesticht. Werk en discipline moesten van misdadigers fatsoenlijke lieden maken. Hoe die verlichte opvatting te rijmen viel met het architecturale complex waarin ze moest worden toegepast, is me een raadsel. De 'Correctie' van Vilvoorde werd een somber gebouw dat meer dan duizend cellen telde en soms een dubbel aantal gevangenen, geen dissidenten à la Tyndale, maar kleine criminelen die geen doodstraf kregen en wel dwangarbeid moesten verrichten in omstandigheden die aan de werkkampen van de nazi's doen denken.

Vilvoorde was voortaan wel exclusief voor de Brabanders bestemd en voor mensen die op Brabants grondgebied bij de lurven werden gevat. Vlamingen hoorden voortaan immers thuis in het verbeteringsgesticht van Gent, dat nog voor dat van Vilvoorde was opgetrokken. En het geboefte in de Hervormde Noordelijke Nederlanden kwam natuurlijk niet meer in de Katholieke Zuidelijke Nederlanden terecht.

De gevangenen - mannen en vrouwen in gescheiden vleugels - verbleven in celletjes van 1,8 x 1,2 m met raampjes van 20 x 10 cm. Ze onderhielden zelf het complex, terwijl hun eigenlijke dwangarbeid bestond uit de bewerking van wol, katoen, hennep en vlas. De standenmaatschappij bleef gehandhaafd: rijke gevangenen werden onderhouden door hun familie, arme gevangenen overleefden dank zij liefdadige inzamelingen. De gevangenisdokter en zijn collega-chirurg moesten er vooral voor zorgen dat de gevangenen aan het werk konden blijven.

De Tuchthuiskazernes

In de woelige jaren van de Franse revolutie tot en met 1815, Waterloo, werd de Correctie aangepast aan de noden van het moment. Nu eens was ze een opvangcentrum voor bedelaars, dan een militair hospitaal voor de partij die aan de winnende hand was en tussendoor nog altijd een gevangenis. Onder de bewoners braken afwisselend opstanden en epidemieën uit. De Vilvoordenaars moesten goedschiks of kwaadschiks mee opdraaien voor hun kostgangers en kleding en medicamenten bezorgen. Samen met het aantal gevangenen nam het aantal doden toe, gemiddeld twee mensen per dag. De Correctie kreeg een eigen kerkhof, want iedere dag een begrafenis op het stadskerkhof bij de Onze-Lieve-Vrouwekerk in het centrum, zette een domper op het stadsleven.

De grootste nieuwigheid in 1830, toen de Zuidelijke Nederlanden België werden, was de naamsverandering: de gemiddeld duizend gevangenen bevolkten nu *la Maison de Réclusion*, alias *la Maison pénitentiaire de Vilvorde*. Dat duurde geen halve eeuw, want er brak een tijd van nieuwbouw aan: de beroemde Belgische gevangenis volgens sterrenpatroon zijn negentiende-eeuwse creaties. De oude gevangenis van Vilvoorde werd eerst een militaire gevangenis en dan een gewone kazernes, een vreemde volgorde, maar de Correctie is zo'n gigantisch complex dat er plaats is voor vele bestemmingen. Toen het leger ook aan nieuwbouw begon te doen en uit Vilvoorde verhuisde, namen de jeugdbewegingen een vleugel in van wat ze vrolijk de 'Tuchthuiskazernes' noemden.

Filmdecor

Het inspectiebezoek dat keizer Jozef II ooit hoogstpersoonlijk aan de Correctie bracht, moet wel zéér verschillend zijn geweest van het informatiebezoek dat ex-premier Dehaene en ik aan het complex brengen. Vilvoorde, waarvan Jean-Luc Dehaene nu burgemeester is, heeft zijn 'Stadscomplex Tuchthuis' in 1981 voor een fors bedrag van het Belgische leger gekocht om er eigen diensten in onder te brengen. Het complex is nu voor Vilvoorde wat het Lego-bezit voor een kind is: een terrein vol mogelijkheden waaraan altijd iets nieuws kan worden toegevoegd, bijvoorbeeld een brandweerkazernes, en waarop voortdurend verhuisd en verbeterd kan worden. Dehaene is thuis in de Correctie, groet en kent wie er werkt. Maar mijn weldoorvoede, zilverbrande en zomers geklede gids wordt wel een anachronisme als we het nog intacte ge-

deelte van de voormalige gevangenis met zijn akeelige cellengangen, lege gevangeniszalen, donkere trappenhuisen doorkruisen. Het ligt er vol dode duiven. Die hebben zich door de raampjes naar binnen gewurmd en zo zichzelf opgesloten tot ze van de honger zijn omgekomen. 'Maar goed dat ik hier niet met iemand van Gaia rondloop,' zegt burgemeester Dehaene. De kadavers brengen een sinistere sfeer in het gebouw, terwijl de overblijvende celdeurtjes -

houten panelen op duimen met een kijkgaatje erin - een romantische spanning opwekken. De Correctie diende al eens als filmdecor en ik hoefde voor een foto poserende Jean-Luc Dehaene in gedachten maar te vervangen door een uitgemergelde bandiet, om die film zó voor me te zien.

Legodomein

Vilvoorde heeft de toekomst van de oude gevangenisvleugels toevertrouwd aan het Brusselse Sint-Lucasinstituut. Het is de bedoeling dat aankomende architecten er via een wedstrijd de ideale bestemming voor vinden. Een artistiek, museum of sociaal project - wie weet wat komt er uit de bus.

Als ik hem de plannen en toekomstdromen van zijn stad hoor beschrijven, krijg ik de indruk dat burgemeester Dehaene van Vilvoorde binnen afzienbare tijd burgemeester Tobback van Leuven naar de kroon wil steken. Maar Tobback hoeft zijn historische stad alleen maar (nog) meer luister te geven, pleinen te renoveren en buurten te moderniseren. Dehaene daarentegen moet van zijn historische stad die verloederde tot een stinkend randstedelijk industriegebied weer een stralend Brabants woon- en werkcentrum maken. (Of hij op den duur, om korte metten te maken met de slechte reputatie van Vilvoorde, de naam van de stad zal moeten wijzigen, naar het voorbeeld van de CVP die haar partijnaam wil veranderen, lijkt voorlopig de laatste van zijn burgervaderlijke zorgen.) Waterside project. Zo heet het grootse plan om van het oudste industriële deel van Vilvoorde - op de oevers van de Zenne en de Willebroekse vaart - een modern en aantrekkelijk gebied te maken met plaats voor én technologische industrie én wooncomplexen. Dehaene integreert dat plan met een vingerknip in de toekomst van de oostkant van de rand. Het TGV-vormingsstation van Schaarbeek, de Waterside van Vilvoorde en de luchthaven van Zaventem zullen in elkaars verlengde liggen en samen grote stappen vooruit zetten in de richting harmonie en welvaart zeg maar. Zo zal de evolutie van Vilvoorde gelijken op de geschiedenis van de Correctie, van akeelige plek tot Lego-domein.

Brigitte Raskin

Met dank aan burgemeester Dehaene, sectiehoofd Werken & Eigen Beheer Hendrik Gelaude en Luk Biesemans die voor de Vilvoordse documentatiereeks 'Historiek' de tekst 'De Korrekctie of Het Tuchthuis' schreef.

FOTO: EDIGARD ALSTIENS

RESTAURANT

FOTO: S. PASCAL VIGNERON

Wijncursus voor blinden

André Lenaerts in Strombeek-Bever ondervond zelf wat het is om blind te worden. Hij zocht zijn troost in de drank, maar op een andere manier dan u denkt: hij ontwikkelde zich tot een wijnkenner van niveau, opende een wijnhandel en - een unicum in België - organiseert wijncursussen voor blinden.

'Een blinde voelt zich vaak niet op zijn gemak als hij op restaurant gaat of bij vrienden gaat eten,' legt Lenaerts uit. 'Om te beginnen eet hij al langzamer dan de anderen en ze moeten op hem wachten. Hij morst ook wel eens iets. Raymond, er ligt nog een worteltje naast uw bord! Dat is vernederend voor een blinde en hij blijft al gauw liever thuis. Maar als hij een zekere wijnkennis heeft, mee de wijn kan kiezen en ook wat over die wijn kan vertellen wat de anderen misschien niet weten, dan wordt hij een volwaardige tafelenoot. Zo leert de blinde zijn probleem te overbabbelen als het ware.'

Zestien cursisten

Geen wonder dat Lenaerts een positieve reactie kreeg toen hij een dossier inleverde voor de aanvraag van subsidie voor zijn wijncursus. Het modebedrijf C&A beschikt over een steunfonds, waaruit dit jaar geput werd voor projecten ten behoeve van integratie van gehandicapten. De activiteit van Lenaerts paste daar perfect in. De voormalige gemeenteambtenaar heeft nu zestien cursisten uit alle delen van Vlaanderen en hoopt

natuurlijk nog meer blinden te bereiken. 'We kunnen natuurlijk niets zeggen over de kleur van de wijn, maar des te meer over de geur en de smaak,' vertelt hij. Zelf behoort hij nog tot de gelukkigen die althans vroeger de kleur wel nog hebben kunnen zien, want de blindheid sloeg pas in de jaren '80 toe, om in de jaren '90 volledig te worden. Voordat het te laat was, maakte hij te voet (!) een aantal reizen door wijnstreken en op het laatst zelfs een complete 'Tour de France du Vin'. Hij teert nu op zijn herinneringen aan deze grondige kennismaking met hetgeen voor hem toch het grootste wijnland op aarde blijft, alle wereldwijnen ten spijt.

'We kunnen natuurlijk niets zeggen over de kleur van de wijn, maar des te meer over de geur en de smaak'

De vrouw van Lenaerts werkt mee in de wijnhandel, die gedeeltelijk ook is opgezet om haar een bron van inkomsten te verschaffen. Het pensioen van een technisch tekenaar is immers niet zo ruim.

Over zijn assortiment zegt Lenaerts, die 'maitre sommelier' is maar ook veel andere onderscheidingen in de wacht sleepte en in menige wijnbroederschap in Frankrijk gekozen werd: 'Ik koop graag bij kleine wijnboeren en bij jonge, want die pakken het tegenwoordig vaak anders en beter

aan. Als een boer zegt: we maken hier al vijf generaties wijn, dan garandeert dat nog niets.'

Betaalbare flessen

Hoe goed zijn feeling is, blijkt als we de flessen die we op proef van hem hebben meegenomen, gaan opzoeken in de 'Guide Hachette des Vins', de Franse wijnbijbel. Bijna alle producenten staan vermeld en precies met de flessen die we kozen en die doorgaans ook nog sterren krijgen van deze behoorlijk objectieve gids. Zijn witte 'Moulin des Dames' uit de Bergerac wordt met veel lof besproken en kost dan ook 595 F. Maar Lenaerts zoekt het toch niet speciaal in het dure. 'De meeste flessen zijn hier tussen de 200 en 300 frank,' zegt hij. En dat geldt dan voor zijn prachtige rode Anjou van Domaine de Brizé of voor de frisse Côtes du Ventoux van Paul Vendran, ook een favoriete leverancier van hem. Een financiële uitschieter in het aanbod is misschien het huis Chapoutier, maar daar zitten we dan ook bij de allergrootste wijnen uit de Côtes du Rhône. En dit huis onderscheidt zich op nog een gunstige manier, want vrijwel als enige heeft het etiketten laten maken waarop de gegevens tevens in brailleschrift zijn aangebracht. Dit verdient navolging, vindt André Lenaerts, die sinds twee jaar zelf ook braille beheerst.

GVS

Wijnhandel A. Lenaerts-Dewaelheyns, Singel 74, 1853 Strombeek-Bever, tel. 02/267 28 88. Geopend: werkdagen 10-19 uur, zaterdag 9-12 en 14-17 uur, alsook op afspraak.

Een keizerlijke kloosterling

Het verblijf van Keizer Karel in het Zoniënwoud roept quasi onmiddellijk beelden op van grootste jachtpartijen waaraan deze Habsburger gretig deelnam. De bekende reeks wandtapijten 'De jachten van Maximiliaan', die bewaard worden in het Louvre, zullen er zeker toe hebben bijgedragen om deze associatie te versterken. Maar Keizer Karel trok ook om religieuze redenen naar de kloosters in het Zoniënwoud en meer bepaald naar Groenendaal; deze priorij had een speciale plaats in zijn hart.

Het verblijf in een klooster tijdens de Paasweek is een constante in het leven van de keizer. In de periode 1516-1531, waarover we dankzij dagelijkse rekeningen heel nauwkeurige inlichtingen hebben, verblijft hij gedurende de Paasweek negen keer in een klooster, en als hij op dat moment in de Nederlanden vertoeft, kiest hij steeds voor de priorij Groenendaal (1517, 1522, 1531). De daaropvolgende periode is minder nauwkeurig in kaart te brengen omdat de nodige gegevens ontbreken (onder meer voor 1545, 1549 en van 1553 tot 1556). Zeker is dat hij ook in 1550 de Paasweek doorbrengt in Groenendaal. De keuze voor Groenendaal is dus erg uitgesproken. Slechts één enkele keer brengt hij tijdens zijn verblijf in de Nederlanden de Paasweek niet in Groenendaal door, maar elders, namelijk in 1540 bij de bestraffing van de opstandige Gentenaars.

Duidelijke voorkeur

Van het rijk van Karel werd gezegd dat de zon er nooit onderging en dus was de keizer dikwijls op reis en vertoefde hij vaak in zijn verschillende Europese bezittingen. Als Karel na zo'n langdurig verblijf in het buitenland weer terugkeert naar de Nederlanden, reist hij weliswaar eerst naar zijn residentie in Brussel, maar het eerste bezoek buiten de stad gaat bijna altijd naar de priorij van Groenendaal.

Keizer Karel trok ook om religieuze redenen naar de kloosters in het Zoniënwoud en meer bepaald naar Groenendaal

Na zijn eerste verblijf in Spanje vertrekt Karel op 20 mei 1520 vanuit La Coruna om in Vlissingen aan te komen op 1 juni. Via Gent reist hij naar Brussel waar hij aankomt op 12 juni. Vier dagen later al verlaat hij de stad om naar Halle te gaan (allicht om O.L.V. te danken voor de voorspoedige zeereis). De avond van de eerste dag komt hij aan in Groenendaal waar hij ook de volgende dagen verblijft.

Ein Kaiser, ein Kloster

Wenn man an den Aufenthalt von Kaiser Karl im Zoniënwald denkt, stellt man sich große Jagdgesellschaften und Festlichkeiten vor, an denen dieser Habsburger sicher nur zu gern teilnahm. Die Reihe der Wandteppiche 'Die Jagden des Maximilian', die im Louvre aufbewahrt werden, gibt diese Belustigungen wohl gut wieder. Ein viel weniger bekannter Aspekt ist jedoch die Tatsache, dass Kaiser Karl auch aus religiösen Gründen in den Zoniënwald kam, genauer gesagt, in das von einem Prior geleitete Kloster Groenendaal...

In 1521 komt hij vanuit Spanje via Italië en Duitsland in Brussel aan op 25 januari. Zijn eerste bezoek buiten de stad, op 14 februari, gaat ook nu weer richting Groenendaal.

In september 1544 bezoekt hij na zijn terugkeer in de Nederlanden eerst Zevenborren en pas een maand later Groenendaal. In 1548 verblijft hij eerst op zijn kasteel in Tervuren alvorens twee dagen later Groenendaal aan te doen.

Begin en einde

Karel verblijft voor het eerst in de priorij van Groenendaal op 15 december 1514 waar hij ook de nacht doorbrengt. Rond deze periode vragen de Staten van Brabant aan keizer Maximiliaan om zijn kleinzoon meerderjarig te verklaren. Maximiliaan stemde daar begin 1515 mee in. Karel was op de hoogte van de wending die zijn leven zou gaan nemen en van de zware verantwoordelijkheid die hij op jeugdige leeftijd kreeg te dragen, hij werd pas 15 jaar op 24 februari 1515. De veronderstelling is gewettigd dat dit eerste verblijf in Groenendaal te maken heeft met een drang naar bezinning over deze wending in zijn jonge leven. Vooraleer Karel -toen geen keizer meer- in 1556 vanuit Vlissingen afvoer naar San Yuste, kwam hij met zijn familieleden in juli en augustus van dat jaar nog een keer samen in Brussel. Maar hij ging ook nog een laatste maal naar Groenendaal. Daar waar hij zich in 1514 bewust werd van de macht die hem zou worden toebedeeld en waar

hij gedurende zijn hele leven steeds opnieuw naartoe was getrokken, kwam hij in die zomer van 1556 ook afscheid nemen van de macht. Diep in zijn hart moet hij ongetwijfeld veel hebben gehouden van de priorij. Wellicht daarom spoedde zijn zoon zich na de dood van zijn vader (21 september 1558) onmiddellijk naar Groenendaal omdat die plek zo onlosmakelijk met zijn vader verbonden was. Zo staat Groenendaal aan het begin van de heerschappij van de machtigste man uit zijn tijd en is het eveneens het toneel van zijn afscheid van de macht.

Michel Erkens

DE QUADE-WEGEN VAN VLEZENBEEK

WET DE DOOD VAN HERTOG JAN III, IS DE MANNELIJKE LIJN VAN HET BRABANTSE HUIS UITGESTORVEN. ZIJN OUDSTE DOCHTER JOHANNA ERFT DE TROON. HAAR PRECAIRE POSITIE ALS HERTOGIN WORDT ER NIET VEEL BETER OP MET DE VEEL JONGERE GEMAAL, WENCESLAS VAN LUXEMBURG, AAN HAAR ZIJDE. LODEWIJK VAN MALE, GRAAF VAN VLAANDEREN, ZIET DAN OOK ZIJN KANS SCHOON EN NEEMT BINNEN DE KORTSTE KEREN DE BELANGRIJKSTE BRABANTSE STEDEN IN.

HET HERTOGELIJK PAAR NEEMT SAMEN MET ENKELE NOTABELEN, WAARONDER SCHEPEN E-VERAARD T'SERCLAES, ZIJN INTREK IN 'S HERTOGENBOSCH.

OP DATZELFDE MOMENT LEVERDEN DE ENGELSEN SLAG NA BIJ POITIERS EN WORDT DE FRANSE KONING KRIJSGE-GEVANGEN GENOMEN DOOR DE BLACK PRINCE

IN ALLEKIJK BEGEEFT LODEWIJK VAN MALE ZICH NAAR PARIJS VOOR EEN SPOEDBERAAD MET ZIJN FRANSE BONDGENOTEN.

DE BRUSSELSE PATRICIËR T'SERCLAES, MAAKT VAN LODEWIJKS AFWEZIGHEID GEBRUIK OM IN 'T GEHEIM HET VERZET TE ORGANISEREN.

IN DE NACHT VAN 24 OKTOBER 1356 BEKLIMT HIJ MET EEN AANTAL GEZELLEN DE MUREN VAN BRUSSEL, RUKT DE VLAAMSE STANDAARD AF EN KRIJGT DE HALVE BRUSSELSE BEVOLKING ACHTER ZICH.

ZIJ MAKEN KORTE METTEN MET HET VEKRASTE VLAAMSE GARNIZOEN EN 'S ANDERENDAAGS GAAT DE BRABANTSE HEROVERING VERDER.

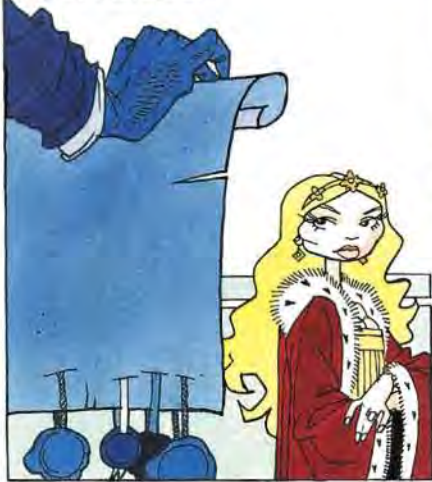

BINNEN DE WEEK IS HEEL ZUID-BRABANT BEVRIJD EN TRIOMFEEFT T'SERCLAES ALS EEN WARE VOLKSHELD. WENCESLAS KEERT TERUG NAAR BRUSSEL EN SLAAT EVERAARD TOT KIDDER.

IN DIEZELFDE TIJD BEWOONDE EEN MACHTIG HEER, ZWEDER VAN ABCOUDE, HET KASTEEL VAN GAASBEEK, HIJ BEZAT REEDS UITDE EIGENDOMMEN EN PRODE NOG MEER BRUSSELSE DEN TE KOPEN VAN DE HERTOGIN.

JOHANNA STAAT AANVANKELIJK NIET WEIGERACHTIG TEGENOVER ZIJN VOORSTEL, MAAR SCHEPEN T' SERCLAES WIJST DE HERTOGIN OP DE DOOR HAAR EN WENCESLAS GEDANE PLECHTIGE GELOFTE BIJ DE TROONSBESTIJGING GEEN ENKEL STUKJE BRUSSELS GRONDGEBIED AF TE ZULLEN STAAN TIJDENS HAAR KEERGEERPERIODE.

DE HEER VAN ABCOUDE IS ZIEDEND VAN WOEDE ALS DIT NIEUWS, HEM TER ORE KOMT EN HIJ ZINT OP WRAAK

OP 26 MAAKT 1388 BEGEeft T' SERCLAES ZICH TE PAARD VAN LENNIK NAAR BRUSSEL. TER HOOGTE VAN VLEZENBEEK KOMT HIJ OOG IN OOG TE STAAN MET DE BALJUW EN DE BASTAARDZON VAN ZWEDER, WILLEM VAN CLÈVES.

ER ONTSTAAT EEN HANDGEMEEN WAARBIJ EVERKAARD EEN VOET WORDT AFGEHAKT. OOK SNIJDEN DE TWEE HEM DE TONG UIT DE MOND EN LATEN HEM DAN VOOR DOOD ACHTER.

ZIELTOGEND WORDT T' SERCLAES DIE NAMIDDAG NOG DOOR DE DEKEN, JAN DE STALLE, NAAR BRUSSEL GEVOERD, MAAR HIJ STERFT VIJF DAGEN LATER.

DE BRUSSELAARS ZIJN UITZINNIG VAN WOEDE EN BEGIVEN ZICH GEWAPEND NAAR HET KASTEEL VAN GAASBEEK DAT ZIJ BESTORMEN EN PLATBRANDEN. ZWEDER WEEET NOG VIA EEN ONDERAARDSE GANG TE ONTKOMEN, MAAR AL ZIJN BEZITTINGEN KOMEN VOLLEDIG IN BRUSSELSE HANDEN

IN DE SCHADUW VAN HET STADHUIS PLAATSTE MEN IN DE 19e EEUW EEN MONUMENT VOOR T' SERCLAES EN NOG STEEDS WRIJVEN DE VOORBIJGANGERS OVER EVERKAARDS RECHTERHAND OMDAT DIT GELUK ZOU BRENGEN.

DE PLAATS WAAR EVERKAARD T' SERCLAES ZO LAFHARTIG WERD AANGERAND WORDT IN DE VOLKSMOND "QUADE-WEGEN" GENOEMD.

‘Embrace the differences’, dat is wat ons rijk maakt

De International Christian Academy (ICA) in Sint-Genesius-Rode onderscheidt zich alvast van andere scholen door haar leerkrachten die als zendeling naar hier komen om les te geven. Uniek is ook dat de christelijke waarden centraal staan in de school en als bindmiddel fungeren tussen de verschillende culturen in de ICA en de lokale bevolking. De Amerikaanse Anita Van Gorp is directrice.

32

‘ICA werd twintig jaar geleden opgericht als school voor kinderen van missionarissen, maar al na vijf jaar kwamen hier voornamelijk kinderen van ‘expatriates’. Vooral ouders die op zoek waren naar een familiale sfeer komen bij ons aankloppen. Kleinschaligheid is dan ook onze sterkste troef; een doorsnee klas telt hier twaalf kinderen. Ook ouders die hun kinderen naar de grote, dure scholen zouden kunnen sturen, kiezen voor de kleinschaligheid van onze school, omdat ze beseffen dat hun kinderen in deze omgeving de cultuurschok gemakkelijker te boven komen. Maar hoewel de doelgroep is veranderd, blijven de christelijke waarden die aan de basis liggen van deze

school centraal staan. Dagelijks staat er een les rond de Bijbel op het programma en twee maal per week gaan we naar de kapel. We vragen van de ouders bij het begin van het schooljaar een schriftelijke bevestiging dat zij er zich van bewust zijn dat de ICA een christelijke school is. Dat is niet onbelangrijk als je weet dat hier naast katholieke ook boeddhistische kinderen school lopen, evenals hindoes en moslims. Het personeel van de school, ikzelf inclusief, bestaat uit zendingen die zich in de ICA willen verrijken door

‘In één klas zit een mix van kinderen uit Zuid-Afrika, de Verenigde Staten, Finland en Korea’

enkele jaren les te geven aan buitenlandse kinderen. ‘Teaching the nations’, zoals wij dat hier graag noemen. Meestal zijn de leerkrachten al een jaar voor hun komst naar Sint-Genesius-Rode druk in de weer met fondsenwerving om hun verblijf hier te bekostigen. Ook onze uitrusting hebben we zo grotendeels kunnen financieren.

Leerzame taaluitwisseling

Wij hebben gelukkig de lokalen mogen betrekken onder de internationale kerk, waar elke zondag zo’n 500 kerk-gangers naar toe komen. De misviering wordt vertaald naar acht talen, waaronder ook het Nederlands. Dat zorgt voor een interessante ontmoeting tussen de verschillende culturen in de school én met de lokale bevolking. Voor de lessen lichamelijke opvoeding maken we gebruik van het zwembad en de turnzaal van Sint-Genesius-Rode, waar onze leerlingen dus ook in contact komen met lokale kinderen. Zij spreken Engels en Belgische kinderen die wat Engels kennen knopen dan spontaan een gesprek aan.

FOTO: PASCAL VIGNERON

Ik streef ernaar om de contacten met de lokale scholen verder uit te bouwen, vooral met het oog op de leerzame taaluitwisselingen die zo ontstaan. Onze leerlingen die Frans of Nederlands leren krijgen zo de kans om gesprekken te voeren met hun collega-leerlingen van hier en vice versa. Wij volgen het Amerikaanse curriculum, maar dan lichtjes aangepast aan de specifieke situatie hier. Zo voorzien wij in extra lessen Engels en Frans als vreemde taal. Nederlands doceren wij, voorlopig althans, nog niet in de ICA omdat we geen Nederlandstalige leerkracht hebben onder de missionaris-leerkrachten waarmee we werken. Als zich een leraar Nederlands zou aanbieden, dan is die van harte welkom.

Verenigde Naties

Hoewel we maar een kleine school zijn, zijn we toch een beetje als de Verenigde Naties. In één klas zit bijvoorbeeld een mix van kinderen uit Zuid-Afrika, de Verenigde Staten, Finland en Korea. Die verscheidenheid brengt ons ook op ideeën. Zo had een Koreaans jongetje steevast een typisch Koreaans gerecht mee voor de lunch. Het kind at steeds met het hoofd naar beneden, beschaamd als het daarover was. Dat bracht ons op het idee om één keer per maand de gebruiken in een ander land te belichten en zo belangstelling te wekken voor de diverse culturen. ‘Embrace the differences’ (omhels de verschillen), dat is wat ons rijk maakt.

Anita Van Gorp

International Christian Academy is bereikbaar op het nummer 02/358 16 64.

Des écoles internationales en périphérie

Dans notre série consacrée aux écoles internationales dans la périphérie, nous sommes partis cette fois rendre visite à l’International Christian Academy (ICA) de Rhode-Sainte-Genève. Cette école se distingue résolument des autres par son personnel enseignant, qui se sent investi d’une tâche de pédagogue et de missionnaire tout à la fois. Les valeurs chrétiennes occupent une position centrale dans cette école et créent le lien entre les différentes cultures et la population locale. ‘Embrace the differences’, telle est la devise d’Anita Van Gorp, la directrice américaine de l’ICA.